અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

==

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ સમક્ષ

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૭/૨૦૧૫

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૮/૨૦૧૫

સાથે

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૯/૨૦૧૫

સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૬૩/૨૦૧૫

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૭૨૪/૨૦૧૪

સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૬૪/૨૦૧૫

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૫૪૦૦/૨૦૧૪

સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૮૦/૨૦૧૫

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૬૦૧૨/૨૦૧૪

સાથે

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૮૧/૨૦૧૫

ઈન

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તી આર. સુભાષ રેડ્ડી

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તી વિપુલ એમ. પંચોલી

==

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

==

અશિતા નિલેશ પટેલ અને ૧ અન્ય ..... યાચિકાકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

નાયબ સચિવ, ગૃહ વિભાગ અને ૯ અન્યો ..... સામાવાળા(ઓ)

==

ઉપસ્થિતિ

એસ.સી.એ. નં. ૧૮૬૩૭/૨૦૧૫ અને ૧૮૬૩૯/૨૦૧૫,

એલ.પી.એ. નં. ૪૬૩/૨૦૧૫, ૪૬૪/૨૦૧૫ અને ૪૮૦/૨૦૧૫:

અરજદાર(રો) નં. ૧ – ૨ વતી શ્રી કે.એસ. નાણાવટી, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી નંદિશ ચુડગર, રાહિલ પટેલ અને પ્રતીક ભાટિયા, એડવોકેટ ફોર નાણાવટી અસોસિએટ્સ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧–૨ વતી શ્રી પી.કે. જાની, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી અવિનાશ અવધ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૦ શ્રી કમલ ત્રિવેદી, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી અર્જુન આર. શેઠ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૯ વતી શ્રી મિહિર ઠાકોર, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી ભદ્રીશ એસ. રાજુ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧–૮ તરફે નોટીસની પ્રત્યક્ષ બજવણી

ઉપસ્થિતિ

એસ.સી.એ. નં. ૧૮૬૩૮/૨૦૧૫ અને એલ.પી.એ. નં. ૪૮૧/૨૦૧૫:

અરજદાર(રો) નં. ૧ – ૨ વતી શ્રી મિહિર જોશી, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી નંદિશ ચુડગર, રાહિલ પટેલ અને પ્રતીક ભાટિયા, એડવોકેટ ફોર નાણાવટી અસોસિએટ્સ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧–૨ વતી શ્રી પી.કે. જાની, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી અવિનાશ અવધ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧૦ શ્રી કમલ ત્રિવેદી, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી અર્જુન આર. શેઠ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૯ વતી શ્રી મિહિર ઠાકોર, સિનિયર એડવોકેટ સાથે શ્રી ભદ્રીશ એસ. રાજુ, એડવોકેટ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧–૮ તરફે નોટીસની પ્રત્યક્ષ બજવણી

==

કોરમ: **માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ આર. સુભાષ રેડ્ડી**

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ વિપુલ આર. પંચોલી

તારીખ: ૨૯/૦૩/૨૦૧૭

કોમન સી.એ.વી. જજમેન્ટ

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ વિપુલ આર. પંચોલી દ્વારા)

૧. મથાળાવાળી તમામ અરજીઓ એટલે કે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૭/૨૦૧૭ થી ૧૮૬૩૯/૨૦૧૭ સંબંધિત અરજદારો દ્વારા ભારતના

બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલ છે, જેના દ્વારા અરજદારોએ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર વતી સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા તારીખ ૧૨.૦૩.૨૦૧૬ અને ૨૨.૦૬.૨૦૧૫ ના જાહેરનામાઓને પડકાર્યા છે, જેમાં જણાવાયું છે કે તેમાં સૂચિબદ્ધ મિલકતો મહારાષ્ટ્ર પ્રોટેક્શન ઓફ ઇન્ટરેસ્ટ ઓફ ડિપોઝિટર્સ (ઇન ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૯૯ (જે હવે પછી 'એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૪(૧) અને ૫(૧) હેઠળ જપ્ત કરવામાં આવી છે. અરજદારોએ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા સામાવાળા નં. ૫ અને ૬ ને આપેલા નિર્દેશને પણ પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા તેઓને અરજદારોની મિલકતો અંગે મહેસૂલી રેકોર્ડમાં જરૂરી નોંધો કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો.

૨. જ્યારે, લેટર્સ પેટન્ટ નં. ૪૬૩/૨૦૧૫ થી ૪૬૪/૨૦૧૫ અને ૪૮૦/૨૦૧૫ થી ૪૮૧/૨૦૧૫ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ ના કોમન સી.એ.વી. હુકમ સામે લેટર્સ પેટન્ટના ક્લોઝ ૧૫ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા વિદ્વાન સિંગલ જજે 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના કારણસર ગુણદોષમાં પ્રવેશ્યા વિના અરજીઓ નામંજૂર કરી છે અને સંબંધિત અરજદારોને બોમ્બે હાઇકોર્ટ અથવા તેના તાબાની કોઈપણ કોર્ટ સમક્ષ જવાની છૂટ આપી છે.

૩. ઉપરોક્ત અરજીઓની સાથે સાથે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોમાં સંકળાયેલો મુદ્દો સમાન છે અને તેથી આ કોર્ટે, તારીખ ૦૩.૦૩.૨૦૧૬ ના હુકમ દ્વારા, રજિસ્ટ્રીને

લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૬૪/૨૦૧૫ અને સંબંધિત મેટર્સના પેપર્સ ઉપરોક્ત અરજીઓ સાથે મૂકવા નિર્દેશ આપ્યો હતો અને પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોની સંમતિથી, ઉપરોક્ત અપીલોની સુનાવણી ઉપરોક્ત અરજીઓ સાથે કરવામાં આવે છે અને આ સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા તેનો નિકાલ કરવામાં આવી રહ્યો છે. જોકે, અનુકૂળતા ખાતર, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૭/૨૦૧૫ માં વર્ણવેલી હકીકતો નોંધવામાં આવી છે.

૪. ટૂંકમાં હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૪.૧. એન.કે. પ્રોટીન્સ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ, જે અગાઉ એન.કે. પ્રોટીન્સ લિમિટેડ તરીકે જાણીતી હતી (જે હવે પછી 'એન.કે.પી.એલ.' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) એ કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલી પ્રાઈવેટ લિમિટેડ કંપની છે અને તે ખાદ્ય તેલો એટલે કે વોશ્ડ કોટન સીડ ઓઈલ, ક્રૂડ પામ ઓઈલ, ક્રૂડ ડિગમ્ડ સોયાબીન ઓઈલ, ક્રૂડ સનફ્લાવર સીડ ઓઈલ, ગ્રાઉન્ડનટ ઓઈલ, વગેરેના ઉત્પાદન, પ્રક્રિયા અને માર્કેટિંગના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલી છે. તે સીડ પ્રોસેસિંગ, સોલ્વન્ટ એક્સ્ટ્રેક્શન અને ખાદ્ય/અખાદ્ય તેલોના વેપારમાં પણ સંકળાયેલી છે. શ્રી નિલેશ પટેલ સદર કંપનીના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર છે, જ્યારે શ્રી નિમેષ પટેલ સદર કંપનીના ચેરમેન છે. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૭/૨૦૧૫ ના અરજદાર નં. ૧ તે શ્રી નિલેશ પટેલની પત્ની છે, જ્યારે અરજદાર નં. ૨ તે શ્રી નિમેષ પટેલની પત્ની છે અને બંને એન.કે.પી.એલ. ના શેર પણ ધરાવે છે.

૪.૨. નેશનલ સ્પોટ એક્સચેન્જ લિમિટેડ (જે હવે પછી 'એન.એસ.ઈ.એલ.' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) એ કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલી કંપની છે, જે મે ૨૦૦૫ માં ઇનકોર્પોરેટ કરવામાં આવી હતી. એન.એસ.ઈ.એલ. નો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય કૃષિ આધારિત કોમોડિટીઝના ટ્રેડિંગના હેતુ માટે ઈલેક્ટ્રોનિક પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવાનો હતો. ભારત સરકારે, ફોરવર્ડ કોન્ટ્રાક્ટ્સ (રેગ્યુલેશન) એક્ટ ઓફ ૧૯૫૨ ની કલમ ૨૭ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા તારીખ ૦૫.૦૬.૨૦૦૭ ના જાહેરનામા દ્વારા, એન.એસ.ઈ.એલ. ને અમુક શરતો પર સદર અધિનિંયમની જોગવાઈઓના અમલમા થી મુક્તિ આપી હતી. એન.એસ.ઈ.એલ. નું સદર ઈલેક્ટ્રોનિક એક્સચેન્જ ૧૫.૧૦.૨૦૦૮ થી કાર્યરત બન્યું હતું. એન.કે.પી.એલ. ઓક્ટોબર ૨૦૦૮ થી સદર એક્સચેન્જની મેમ્બર બની હતી. આમ, એન.કે.પી.એલ. ને પોતાના માટે અને/અથવા તેના ક્લાયન્ટ્સ વતી સદર એક્સચેન્જ પર પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવાની પરવાનગી આપવામાં આવી હતી. જોકે, તારીખ ૧૨.૦૭.૨૦૧૩ ના પત્રવ્યવહાર દ્વારા, કેન્દ્ર સરકારે એન.એસ.ઈ.એલ. ને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે સંબંધિત સત્તાધિકારી તરફથી વધુ સૂચનાઓ ન મળે ત્યાં સુધી એન.એસ.ઈ.એલ. ના એક્સચેન્જ પ્લેટફોર્મ પર અથવા તેના મારફતે કોઈ નવા કોન્ટ્રાક્ટ લોન્ચ કરવામાં આવશે નહીં અને તેથી, એન.એસ.ઈ.એલ. એ, તેના તારીખ ૩૧.૦૭.૨૦૧૩ ના પરિપત્ર દ્વારા, આગળની નોટિસ સુધી તમામ કોન્ટ્રાક્ટ સસ્પેન્ડ કર્યા હતા. ઉપરોક્ત કટોકટીના પરિણામે, એન.એસ.ઈ.એલ. ના ઈલેક્ટ્રોનિક એક્સચેન્જના માધ્યમથી એન.એસ.ઈ.એલ. માં તેમના ભંડોળનું રોકાણ કર્યું હોવાનો દાવો

કરતા ઘણા રોકાણકારોને, તેમના નાણાં પરત મળ્યા ન હતા. જેના પરિણામે, એક શ્રી પંકજ સરાફ દ્વારા ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪.૩. શ્રી પંકજ સરાફ પાસેથી મળેલી ફરિયાદના આધારે, સિનિયર પોલીસ ઈન્સ્પેક્ટર, યુનિટ–૫, ઈકોનોમિક ઓફેન્સીસ વિંગ, ક્રાઇમ બ્રાન્ચ, મુંબઈ – સામાવાળા નં. ૨ એ, એન.એસ.ઈ.એલ. ના ડિરેક્ટરો અને મુખ્ય મેનેજમેન્ટ કર્મચારીઓ, તેના લેણદારો અને અન્ય લોકો સામે ઈન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૪૦૯, ૪૬૫, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧, ૪૭૪, ૪૭૭એ અને ૧૨૦બી હેઠળ એફ.આઈ.આર. નં. ૨૧૬/૨૦૧૩ નોંધી. ત્યારબાદ, તપાસ દરમિયાન, મહારાષ્ટ્ર પ્રોટેક્શન ઓફ ઈન્ટરેસ્ટ ઓફ ડિપોઝિટર્સ (ઈન ફાઈનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૯૯ (જે હવે પછી 'એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની કલમ ૩ અને ૪ ઉમેરવામાં આવી હતી. સદર એફ.આઈ.આર. ની તપાસ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા કરવામાં આવી છે.

૪.૪. અરજદારોનો કેસ એવો છે કે એન.એસ.ઈ.એલ. અને એન.કે.પી.એલ. વચ્ચે કેટલાક વિવાદો ઊભા થયા હતા અને તેથી એન.એસ.ઈ.એલ. એ એન.કે.પી.એલ. પાસેથી એન.એસ.ઈ.એલ. ના લેણાંની વસૂલાત માટે વચગાળાના હુકમો મેળવવા આર્બિટ્રેશન એન્ડ કન્સિલિએશન એક્ટ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૯ હેઠળ બોમ્બે હાઈકોર્ટ સમક્ષ આર્બિટ્રેશન પિટિશન (એલ) નં. ૧૫૨૪/૨૦૧૩ નામની અરજી દાખલ કરી હતી. જોકે, અરજદારોનું કહેવું છે કે બોમ્બે હાઈકોર્ટે એન.એસ.ઈ.એલ. ની તરફેણમાં એડ–ઈન્ટરિમ રાહત આપવાનો ઈનકાર કર્યો હતો. ત્યારબાદ, એન.એસ.ઈ.એલ. એ સદર અરજી પાછી ખેંચી

લીધી છે જેને ત્યારબાદ આર્બિટ્રેશન પિટિશન નં. ૨૭/૨૦૧૪ તરીકે નંબર આપવામાં આવ્યો હતો.

૪.૫. અરજદારોએ રજૂઆત કરી કે એન.કે.પી.એલ. ના ડિરેક્ટર અને હોદ્દેદારો સામે નોંધાયેલી એફ.આઈ.આર. ના અનુસંધાનમાં, તેઓએ તપાસ એજન્સીને સહકાર આપ્યો છે અને શ્રી નિલેશ પટેલને બોમ્બે હાઈકોર્ટ દ્વારા તારીખ ૨૮.૦૧.૨૦૧૪ ના હુકમથી જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે.

૪.૬. દરમિયાન, સામાવાળા નં. ૨ એ એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓ હેઠળ કલેક્ટર, અમદાવાદ, કલેક્ટર, મહેસાણા અને કલેક્ટર, પાટણ ને તારીખ ૦૯.૧૧.૨૦૧૩ ની નોટિસો/હુકમો જારી કર્યા હતા, જેમાં તેમને એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ હેઠળ નિયુક્ત સ્પેશિયલ સેશન્સ કોર્ટ, મુંબઈ ની પરવાનગી વિના સદર હુકમમાં દર્શાવેલી મિલકતોના સંબંધમાં કોઈ ત્રાહિત પક્ષકારનું હિત ઊભું ન કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો, અને તે અંગે રેકોર્ડમાં જરૂરી નોંધો કરવાનો પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો. તેથી અરજદારોએ સામાવાળા નં. ૨ ની કાર્યવાહી સામે આ કોર્ટ સમક્ષ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સ દાખલ કરી. આ કોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે, સદર અરજીમાં પસાર કરેલા તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ ના સામાન્ય ચુકાદા દ્વારા, કેસના ગુણદોષમાં ગયા વિના 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના કારણસર તમામ અરજીઓ નામંજૂર કરી. આ તબક્કે, એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે સદર હુકમ સામે, અરજદારોએ લેટર્સ પેટન્ટના ક્લોઝ ૧૫ હેઠળ લેટર્સ પેટન્ટ

અપીલ નં. ૪૬૩/૨૦૧૫ અને સંબંધિત મેટર્સ દાખલ કરી, જેની સુનાવણી પણ આ અરજીઓની સાથે કરવામાં આવી રહી છે.

૪.૭. અરજદારોનું કહેવું છે કે એન.એસ.ઇ.એલ. એ એન.કે.પી.એલ. અને અરજદારો સહિત અન્ય ૫૦ સામે રૂ. ૯૬૯.૮૯ કરોડની કથિત બાકી રકમની વસૂલાત માટે બોમ્બે હાઈકોર્ટ સમક્ષ નોટિસ ઓફ મોશન નં. ૭૪૯/૨૦૧૫ ની સાથે સૂટ નં. ૪૩૨/૨૦૧૫ દાખલ કરીને દાવો માંડ્યો છે. અરજદારોના કેસ મુજબ સદર દાવો હજુ પડતર છે.

૪.૮. અરજદારોના કેસ મુજબ પણ, એન.એસ.ઇ.એલ. એ બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ રિટ પિટિશન નં. ૧૪૦૩/૨૦૧૫ દાખલ કરીને ફર્સ્ટ ઇન્ફોર્મેશન રિપોર્ટમાં એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓના ઉમેરાને પડકારતી રિટ પિટિશન દાખલ કરી હતી. સદર અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી છે.

૪.૯. એન.કે.પી.એલ. ના શ્રી નિલેશ પટેલ અને શ્રી નિમેષ પટેલે તેમની સામેની સી.આર. નં. ૮૯/૨૦૧૩ નામની એફ.આઇ.આર. રદ કરવાની માંગ સાથે બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ રિટ પિટિશન (ક્રિમિનલ) નં. ૩૩૪૨/૨૦૧૪ દાખલ કરી છે અને અરજદારોના કહેવા મુજબ સદર બાબત પડતર છે.

૪.૧૦. બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ અન્ય એક કાર્યવાહી પડતર છે જે મોડર્ન ઇન્ડિયા દ્વારા એન.એસ.ઇ.એલ., ફ્યુચર ટેકનોલોજીસ ઇન્ડિયા લિમિટેડ અને તેમના

પ્રમોટર સહિત અન્ય સંબંધિત કંપનીઓ સામે આશરે રૂ. ૫૬૦૦ કરોડની વસૂલાત માટે પ્રતિનિધિત્વ દાવા તરીકે દાખલ કરવામાં આવેલ સૂટ નં. ૧૭૩/૨૦૧૪ છે. સદર દાવામાં, બોમ્બે હાઈકોર્ટ રૂલ્સ હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયા મુજબ અનેક સંસ્થાઓને ત્રાહિત પક્ષકારની નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી. બોમ્બે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે પક્ષકારો અને એન.એસ.ઈ.એલ. વચ્ચે સમાધાનની સુવિધા માટે અને કથિત લેણાંની ઝડપી વસૂલાત સુનિશ્ચિત કરવાના ઉદ્દેશથી ત્રણ સભ્યોની સમિતિની નિમણૂક કરતો તારીખ ૦૨.૦૯.૨૦૧૪ નો હુકમ પસાર કર્યો હતો. સદર કાર્યવાહીમાં એન.કે.પી.એલ. પક્ષકાર ન હતી અને તેથી એન.કે.પી.એલ. એ બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ નોટિસ ઓફ મોશન (એલ) ૨૭૪૪/૨૦૧૪ ની સાથે અપીલ (એલ) નં. ૭૪૧/૨૦૧૪ દાખલ કરીને તારીખ ૦૨.૦૯.૨૦૧૪ ના હુકમને પડકાર્યો હતો. સદર અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે અને ડિવિઝન બેન્ચે એન.કે.પી.એલ. પૂરતા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરેલા તારીખ ૦૨.૦૯.૨૦૧૪ ના હુકમના અમલ પર સ્ટે આપ્યો છે.

૪.૧૧. બાબતોની ઉપરોક્ત પૃષ્ઠભૂમિમાં, અરજદારોની ફરિયાદ એ છે કે સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટની કલમ ૪(૧) અને કલમ ૫(૧) હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે તારીખ ૧૨.૦૩.૨૦૧૫ અને ૨૨.૦૬.૨૦૧૫ ના જાહેરનામા બહાર પાડવામાં આવ્યા હતા, જેની નકલો સામાવાળા નં. ૫ અને ૬ ને એટલે કે સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત ના વૈધાનિક સત્તાધિકારીને મોકલવામાં આવી છે, સાથે સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા તારીખ

૦૫.૦૯.૨૦૧૫ ના પત્ર મારફતે અરજદારોની મિલકતોના સંબંધમાં રજિસ્ટરમાં જરૂરી નોંધો કરવા માટે નિર્દેશ આપવામાં આવેલ છે. સામાવાળા નં. ૨ એ એન.કે.પી.એલ. ને તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૧૫ નો એક પત્ર પણ સંબોધ્યો છે, જેમાં સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા તેમાંના એનેક્ષરમાં વર્ણવેલી મિલકતોનો નિકાલ ન કરવા અથવા તેના પર કોઈ ત્રાહિત પક્ષકારના હકો ઊભા ન કરવાના નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા. તારીખ ૧૨.૦૩.૨૦૧૫ અને ૨૨.૦૬.૨૦૧૫ ના ઉપરોક્ત જાહેરનામાઓ મારફતે એન.કે.પી.એલ. અને અન્ય સંસ્થાઓની વિવિધ મિલકતો જેમાં સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૭/૨૦૧૫ ના અરજદારોની મિલકતો સામેલ છે તે જપ્ત કરવામાં આવી છે. અરજદારોની ફરિયાદ એ છે કે મિલકતોમાં અરજદારોની જમીન, બંગલો અને અમદાવાદ, મહેસાણા અને પાટણ ખાતે આવેલી ઓફિસ પરિસરનો સમાવેશ થાય છે. તેથી અરજદારોએ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા તારીખ ૧૨.૦૩.૨૦૧૫ અને ૨૨.૦૬.૨૦૧૫ ના જાહેરનામાઓ તેમજ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા જારી કરાયેલા તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૧૫ ના પત્રને પડકારતી હાલની અરજીઓ દાખલ કરી છે.

૪.૧૨. ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, અરજીઓ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૮૬૩૮/૨૦૧૫ અને ૧૮૬૩૯/૨૦૧૫ સંબંધિત અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જેના દ્વારા સદર અરજદારોએ પણ ઉપરોક્ત જાહેરનામાઓને પડકાર્યા છે.

૪.૧૩. સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સની અરજીઓના અન્ય સેટમાં, અરજદારોએ અહીંના સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા કલેક્ટર, અમદાવાદને જારી કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૯.૧૧.૨૦૧૩ ની નોટિસ/હુકમને પડકાર્યો છે, જેના દ્વારા સદર સત્તાધિકારીએ કલેક્ટરને જાણ કરી હતી કે એન.કે.પી.એલ. અને અન્ય અરજદારોની મિલકતો, જેની વિગતો નોટિસમાં આપવામાં આવી છે, જે કલેક્ટર, અમદાવાદની પ્રાદેશિક હકૂમત હેઠળ આવેલી છે, તે સદર નોટિસ/હુકમમાં દર્શાવેલ કારણો અને સંજોગો માટે રોકાણકારોના હિતમાં સુરક્ષિત કરવામાં આવી છે જેમાં આગળ એવી શરત છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ નિયુક્ત સ્પેશિયલ સેશન્સ કોર્ટની પરવાનગી વિના સદર મિલકતોમાં કોઈ ત્રાહિત પક્ષકારનું હિત ઊભું ન કરવામાં આવે. અત્રે ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ, વિદ્વાન સિંગલ જજે, તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ ના કોમન હુકમ દ્વારા, કેસના ગુણદોષમાં ગયા વિના 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના કારણસર સદર અરજીઓ નામંજૂર કરી. તેથી, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં પસાર કરાયેલા સદર કોમન હુકમ સામે, લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૪૬૩/૨૦૧૫ અને સંબંધિત મેટર્સ લેટર્સ પેટન્ટના ક્લોઝ ૧૫ હેઠળ દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૫. સંબંધિત અરજીઓ અને અપીલોમાં અરજદારો તેમજ અપીલકર્તાઓ માટે સિનિયર વકીલ શ્રી કે.એસ. નાણાવટી અને સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર જોશી આસિસ્ટેડ બાય નાણાવટી અસોસિએટ્સ માટે વકીલ શ્રી નંદિશ ચુડગરને, સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ માટે ઉપસ્થિત સિનિયર વકીલ શ્રી પી.કે. જાનીને,

સામાવાળા નં. ૯ માટે વકીલ શ્રી બી.એસ. રાજુ સાથે ઉપસ્થિત સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરને અને સામાવાળા નં. ૧૦ માટે વકીલ શ્રી અર્જુન શેઠ દ્વારા આસિસ્ટેડ સિનિયર વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીને સાંભળ્યા.

૬. અરજદારો અને અપીલકર્તાઓ માટે ઉપસ્થિત સિનિયર વકીલ શ્રી કે.એસ. નાણાવટી અને સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર જોશી એવી રજૂઆત કરશે કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ એવી વ્યક્તિ દ્વારા બહાર પાડવામાં આવ્યા છે જેને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટની કલમ ૧૬(૧) હેઠળ ઘડવામાં આવેલા એમ.પી.આઇ.ડી. રૂલ્સ ના નિયમ ૩(૧) સાથે વંચાણમાં લેતા એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ પ્રશ્નવાળી મિલકતો જપ્ત કરવાનો હુકમ જારી કરવાની કાયદાકીય સત્તા નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ઉપરોક્ત એક્ટ ની કલમ ૩ સાથે વંચાણમાં લેતા કલમ ૪ અને રૂલ્સ રાજ્ય સરકારને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ ની મર્યાદામાં આવતી વ્યક્તિઓની મિલકતો જપ્ત કરવાનો હુકમ જારી કરવાની સત્તાઓ પ્રદાન કરે છે. રૂલ્સ ના નિયમ ૩ મુજબ આવી સત્તાઓ સેક્રેટરીના હોદ્દાથી નીચેના ન હોય તેવા અધિકારીને સોંપી શકાય છે. હાલના કેસમાં, સામાવાળા નં. ૧, જેમણે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ બહાર પાડ્યા છે, તે ડેપ્યુટી સેક્રેટરી છે અને તેથી તેમને વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ પસાર કરવાની કોઈ સત્તા નહોતી. તેથી, વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ/હુકમો હકૂમત વિનાના છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સરકાર અથવા તેના અધિકારીઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ દરેક કૃત્ય, જો તે કોઈ વ્યક્તિને નુકસાન પહોંચાડવા માટે અમલમાં મૂકવાનું હોય, તો તેને અમુક કાયદાકીય

સત્તાનું પીઠબળ હોવું આવશ્યક છે. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલોએ બિશંભર દયાલ ચંદ્ર મોહન અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ, (૧૯૮૨) ૧ એસ.સી.સી. ૩૯ માં નોંધાયેલા સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૬.૧. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રેકોર્ડ પરથી, સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ એ દર્શાવવામાં નિષ્ફળ ગયા છે કે કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયાને અનુસરીને સામાવાળા નં. ૧ ને સત્તા સોંપવામાં આવી છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સામાવાળા નં. ૧ ને વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ/હુકમો જારી કરવાની સત્તા અને અધિકાર છે એવું ભારપૂર્વક જણાવવા માટે મહારાષ્ટ્ર ગવર્નમેન્ટ રૂલ્સ ઓફ બિઝનેસ એન્ડ ઈન્સ્ટ્રક્શન્સ ના નિંયમ ૧૩ પર સામાવાળા ન . ૧ અને ૨ દ્વારા રાખવામાં આવેલ આધાર ગેરસમજભર્યો છે. આ તબક્કે, એ નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત રૂલ્સ નો નિયમ ૧૩ માત્ર સરકારના હુકમ પર યાંત્રિક રીતે સહી કરવા સાથે સંબંધિત છે અને રાજ્ય સરકારની વૈધાનિક સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે હુકમ જારી કરવા સાથે સંબંધિત નથી, જેના દ્વારા સંબંધિત સત્તાધિકારીએ જાહેરનામાઓ જારી કરવા માટે કારણો અને સંતોષ નોંધવા પડશે. આમ, હુકમો/જાહેરનામાઓ પર સહી કરવાની માત્ર સત્તા સંબંધિત સત્તાધિકારીને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ હુકમ જારી કરવાની સત્તા આપી શકતી નથી. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલોએ તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં સ્ટેટ ઓફ આંધ્ર પ્રદેશ વિ. વિશ્વનાદુલા ચેટ્ટી બાબુ, (૨૦૧૦) ૧૫

એસ.સી.સી. ૧૦૩ માં નોંધાયેલા સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૬.૨. અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે અરજદારો એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૩(ડી) દ્વારા વ્યાખ્યાયિત કર્યા મુજબની 'ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ' નથી કે તેઓ ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એટલે કે એન.એસ.ઇ.એલ. ના પ્રમોટરો, ડિરેક્ટરો, ભાગીદારો, મેનેજરો અથવા શેરહોલ્ડરો નથી. તેથી, અરજદારોની મિલકતોને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ જપ્ત કરી શકાતી નથી. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલોએ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૨(સી) અને (ડી), ૩ અને ૪ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લીધો અને રજૂઆત કરી કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ નો ઉદ્દેશ્ય અને હેતુ ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ની મિલકતો જપ્ત કરીને તેનું વેચાણ કરવાનો છે, જે તેણે પોતાના નામે અથવા બેનામી નામે અથવા ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ના પ્રમોટરો, ડિરેક્ટરો, ભાગીદાર, મેનેજર અથવા સભ્યો તરીકે ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ સાથે સંકળાયેલી વ્યક્તિઓના નામે રાખેલી હોય. વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓનો સંદર્ભ આપ્યા પછી, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જાહેરનામું એન.એસ.ઇ.એલ. ને ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે અને સદર જાહેરનામાઓમાં એવો કોઈ આક્ષેપ નથી કે અરજદારો ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ છે. તેથી, અરજદારો એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની મર્યાદાની બહાર રહેશે અને તેથી સામાવાળા નં. ૧ ને અરજદારોની મિલકતો જપ્ત કરવાની

એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ કોઈ સત્તા નથી. આ તબક્કે, આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ને તેના ડિફોલ્ટરો/દેવાદારો પાસેથી તેના લેણાં વસૂલવા માટે સક્ષમ બનાવવા માટે ઘડવામાં આવ્યો નથી. જોકે, સદર એક્ટ ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ અને તેના થાપણદારો વચ્ચેના સંબંધનું નિયમન કરે છે. તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે કારણ કે અરજદારો એન.કે.પી.એલ. ના શેરહોલ્ડર છે અને એન.કે.પી.એલ. એન.એસ.ઇ.એલ. ની ડિફોલ્ટર/દેવાદાર છે, તેથી અરજદારોની મિલકતો એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓ હેઠળ જપ્ત કરી શકાતી નથી. આથી, વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે.

૬.૩. અરજદારો માટેના વિદ્વાન વકીલ એવી રજૂઆત કરશે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ અરજદારો પૂરતો ગેરસમજભર્યો છે કારણ કે સદર કલમ હેઠળની સત્તાઓ એ ધારણા પર લાગુ કરવામાં આવી છે કે જાહેરનામાઓના શેડ્યૂલમાં વર્ણવેલ મિલકતો કથિત રીતે એન.એસ.ઇ.એલ. અને તેના ચેરમેન/ડિરેક્ટરો દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવી છે, જ્યારે વાસ્તવમાં અરજદારો તેના માલિકો છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે વિવાદિત મિલકતો ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ એટલે કે એન.એસ.ઇ.એલ. અથવા તેના ચેરમેન અથવા ડિરેક્ટરની મિલકતો નથી. એમ.પી.આઇ.ડી. ની કલમ ૪ ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ના શેરહોલ્ડરો અથવા સભ્યની મિલકતો જપ્ત કરવાની જોગવાઈ કરતી નથી. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે

ફાઈનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ના લેણદારો અથવા ડિફોલ્ટરો અથવા દેવાદારોની મિલકતો એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ જપ્ત કરવા અથવા કબજે કરવા પાત્ર નથી.

૬.૪. અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમો/જાહેરનામાઓ એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ હુકમો પસાર કરવા માટે હકૂમત પ્રાપ્ત કરવાની પૂર્વ શરતનું પાલન કર્યા વિના જારી કરવામાં આવ્યા છે અને વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ માઈન્ડ એપ્લાય ન કરવાની ખામી (નોન-એપ્લિકેશન ઓફ માઈન્ડ) અને સત્તાના કલરેબલ ઉપયોગથી પીડાય છે. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ સાથે સામેલ મિલકતોની વિગતોનો સંદર્ભ આપ્યો અને રજૂઆત કરી કે સદર મિલકતોમાં એન.કે.પી.એલ. ના ટ્રેડ માર્ક તેમજ અરજદારો અને એન.કે.પી.એલ. ની મિલકતોનો સમાવેશ થાય છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ટ્રેડ માર્ક, જે બૌદ્ધિક મિલકતો છે અને ૧૯૯૨ માં મૂળરૂપે ઈનકોર્પોરેટ થયા પછી એન.કે.પી.એલ. દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવ્યા હતા અને એન.એસ.ઈ.એલ. ની સ્થાપના પહેલા અરજદારો દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવેલી કેટલીક અન્ય મિલકતોને જપ્ત કરવાની કાર્યવાહી, સંપૂર્ણ નોન-એપ્લિકેશન ઓફ માઈન્ડ દર્શાવે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા મિલકતો જપ્ત કરવાની સત્તાઓનો ઉપયોગ માત્ર ત્યારે જ થઈ શકે છે જો તેણે ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ હકીકતો પર વ્યક્તિલક્ષી સંતોષ નોંધ્યો હોય કે જે મિલકતો જપ્ત કરવાની છે તે 'ફાઈનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ દ્વારા સંપાદિત કરવામાં આવી હોવાનું

માનવામાં આવે છે' પછી ભલે તે પોતાના નામે હોય કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિના નામે ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ દ્વારા એકત્રિત કરવામાં આવેલી થાપણોમાંથી સંપાદિત કરાઈ હોય અને આવા સંતોષના કારણો લેખિતમાં નોંધવામાં આવ્યા હોય. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓમાં આ શરતો પૂરી થતી નથી. વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ પરથી, એવું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે કે તેમાં કારણો અથવા આધાર સમાવિષ્ટ નથી પરંતુ માત્ર એટલું જ જણાવ્યું છે કે મિલકતો 'સંપાદિત કરવામાં આવી હોવાનો આક્ષેપ છે'.

૬.૫. આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓમાં, સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ એ એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે કે શેડ્યૂલની મિલકતો ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ અને તેના ચેરમેન/ડિરેક્ટર દ્વારા થાપણોમાંથી સંપાદિત કરવામાં આવી છે પરંતુ આવા નિષ્કર્ષ માટેના કોઈ આધાર/કારણો વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓમાં દર્શાવવામાં આવ્યા નથી. આમ, જ્યાં સુધી સત્તાના ઉપયોગ માટેની પૂર્વ શરત સંતોષાતી નથી, ત્યાં સુધી સત્તાધિકારીને પગલાં લેવા માટે હકૂમત પ્રાપ્ત થતી નથી અને આવી કાર્યવાહી રદબાતલ ગણાશે. ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) કમિશનર ઓફ સેલ્સ ટેક્સ, યુ.પી. વિ. ભગવાન ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (પી) લિ., (૧૯૭૩) ૩ એસ.સી.સી. ૨૬૫ માં નોંધાયેલ.

(૨) અસલમ મોહમ્મદ મર્ચન્ટ વિ. કોમ્પિટન્ટ ઓથોરિટી, (૨૦૦૮) ૧૪ એસ.સી.સી. ૧૮૬ માં નોંધાયેલ.

(૩) શિવનાથ સિંઘ વિ. એપેલેટ આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઈન્કમ ટેક્સ, (૧૯૭૨) ૩ એસ.સી.સી. ૨૩૪ માં નોંધાયેલ.

(૪) અરુણકુમાર અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા, (૨૦૦૭) ૧ એસ.સી.સી. ૭૩૨ માં નોંધાયેલ.

૬.૬. અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓ જે હદે અરજદારોની મિલકતો સામે લાગુ કરવામાં આવે છે તે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૪૫ નું ઉલ્લંઘન કરશે, કારણ કે અરજદારો અને તેમની મિલકતો બંને સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ના પ્રદેશોની બહાર આવેલા છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદારો અને જપ્ત કરવામાં આવનાર તેમની મિલકતો વચ્ચે અને સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ લેવામાં આવેલા પગલાં વચ્ચે કોઈ પ્રાદેશિક સંબંધ સ્થાપિત થતો નથી કારણ કે સદર કલમની શરતો સ્થાપિત થતી નથી. વિદ્વાન વકીલ એવી રજૂઆત કરશે કે તે સુસ્થાપિત છે કે રાજ્ય વિધાનસભાની કાયદા ઘડવાની સત્તા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૪૫ ના આધારે રાજ્યના પ્રદેશો પૂરતી મર્યાદિત છે અને રાજ્યને એવો કાયદો ઘડવાની કોઈ સત્તા નથી જે એક્સ્ટ્રા-ટેરિટોરિયલ અમલ અથવા ઉપયોગ ધરાવતો હોય. આ રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ નીચેના કેસોમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાઓ પર આધાર રાખશે:

૧. આર.એસ.ડી.વી. ફાઈનાન્સ કો. લિ. વિ. શ્રી વલ્લભ ગ્લાસ વર્ક્સ લિ., (૧૯૯૩) ૨ એસ.સી.સી. ૧૩૦ માં નોંધાયેલ.

૨. નૌતમ પ્રકાશ ડી.એસ.જી.વી.સી., વડતાલ અને અન્ય વિ. કે.કે. ઠક્કર અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૫ એસ.સી.સી. ૩૩૦ માં નોંધાયેલ.

૩. સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા વિ. જયપુર ઉદ્યોગ અને અન્ય, એ.આઇ.આર. ૧૯૮૬ ડેલ. ૩૫૭ માં નોંધાયેલ.

૪. સ્ટેટ ઓફ બોમ્બે વિ. આર.એમ.ડી. ચામરબાગવાલા, એ.આઇ.આર. ૧૯૫૭ એસ.સી. ૬૯૯ માં નોંધાયેલ.

૫. સ્ટેટ ઓફ બિહાર અને અન્ય વિ. ચારુશિલા દાસી, એ.આઇ.આર. ૧૯૫૯ એસ.સી. ૧૦૦૨ માં નોંધાયેલ.

૭. બીજી તરફ, સામાવાળા નં. ૧, ૨ અને ૩ માટે ઉપસ્થિત સિનિયર વકીલ શ્રી પી.કે. જાનીએ આ કોર્ટ સમક્ષ અરજીઓની ચલાવવાપાત્રતા અંગે પ્રાથમિક વાંધો ઉઠાવ્યો અને વૈકલ્પિક રીતે એવી રજૂઆત કરી કે 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના સિદ્ધાંત પર, આ કોર્ટ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હકૂમતનો ઉપયોગ ન કરે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આ કોર્ટને ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજીઓ ધ્યાને લેવાની કોઈ હકૂમત નથી કારણ કે આ કોર્ટની હકૂમત હેઠળ કાર્યવાહીનું કોઈ કારણ ઉપસ્થિત થયું નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એન.એસ.ઈ.એલ. ની હેડ ઓફિસ અને રજિસ્ટર્ડ ઓફિસ મુંબઈમાં આવેલી છે. અરજદારોની જૂથ કંપનીઓ વચ્ચેની સંમત શરતો મુજબ, વિવાદના ન્યાયનિર્ણય માટેનું સંમત સ્થળ મુંબઈ છે. તેવી જ રીતે, સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર એ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતી વખતે

વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ/હુકમો પસાર કર્યા છે. સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર દ્વારા નિમવામાં આવેલ સક્ષમ સત્તાધિકારી મુંબઈમાં છે. તેવી જ રીતે, મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ પોતે જ વિષયવસ્તુનો હવાલો સંભાળે છે અને તેની નિમણૂક બોમ્બે હાઈકોર્ટ અને સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર દ્વારા કરવામાં આવેલ છે. તેવી જ રીતે એફ.આઈ.આર. મુંબઈ ખાતે નોંધવામાં આવેલ છે અને તેની તપાસ મુંબઈ ખાતે સ્થિત સંબંધિત તપાસ એજન્સી દ્વારા કરવામાં આવે છે. ચાર્જશીટ પણ મુંબઈ ખાતે આવેલી કોર્ટમાં રજૂ કરવામાં આવેલ છે. સદર એફ.આઈ.આર. ના આરોપીઓની તપાસ એજન્સી દ્વારા ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ તેઓને મુંબઈ ખાતે આવેલી સંબંધિત કોર્ટ દ્વારા જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે કાર્યવાહીનું સમગ્ર કારણ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં ઊભું થયું છે અને તેથી હાલની અરજીઓ આ કોર્ટ સમક્ષ ચલાવવાપાત્ર નથી.

૭.૧. વિદ્વાન વકીલ એવી રજૂઆત કરશે કે એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ હેઠળ નિમાયેલા સક્ષમ સત્તાધિકારીએ જપ્ત કરવામાં આવેલી મિલકતોની યાદી દર્શાવીને મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ પહેલેથી જ એક અરજી દાખલ કરી છે. નિયુક્ત કોર્ટે માલિકોને નોટિસ જારી કરી છે. અરજદારોને પણ આવી નોટિસો બજાવવામાં આવી છે. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, નિયુક્ત કોર્ટ પાસે જપ્તીના હુકમને હટાવવાની, તેમાં ફેરફાર કરવાની અથવા તેને કન્ફર્મ કરવાની સત્તા છે. આમ, અરજદારોની ફરિયાદ મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા

સાંભળી અને ન્યાયનિર્ણય કરી શકાય છે, જેની સમક્ષ કાર્યવાહી પડતર છે અને તેથી, ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની રિટ અરજીઓ આ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાને લેવામાં ન આવે. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે મેલકોર એલોય્ઝ એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા ના કેસમાં આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટ દ્વારા રિટ પિટિશન નં. ૩૭૦૫૬/૨૦૧૩ માં પસાર કરાયેલા તારીખ ૨૪.૦૧.૨૦૧૪ ના હુકમ પર આધાર રાખ્યો છે.

૭.૨. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જાની દ્વારા નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ મુજબ, જપ્તીના હુકમને મુંબઈના વિદ્વાન ડિસ્ટ્રિક્ટ એન્ડ સેશન્સ જજની કોર્ટ, જે નિયુક્ત કોર્ટ છે, તેની ન્યાયિક ચકાસણી હેઠળ લાવવો પડે છે. જપ્તીના હુકમની મુદત ૩૦ દિવસની હોય છે અને ત્યારબાદ તે ન્યાયિક કાર્યવાહીને આધીન બને છે જેમાં જપ્તીના હુકમને કન્ફર્મ, મોડિફાય અથવા વેકેટ કરી શકાય છે. નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમ સામે અપીલ દાખલ કરવા માટે વૈધાનિક ઉપાય પણ પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ એક સ્વયંપૂર્ણ સંહિતા છે જેમાં યોગ્ય સલામતીની જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આ કોર્ટ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અસાધારણ રિટ હકૂમતનો ઉપયોગ ન કરે કારણ કે અરજદારો પાસે સમાન રીતે અસરકારક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે.

૭.૩. વિદ્વાન વકીલે વૈકલ્પિક રીતે રજૂઆત કરી કે આ કોર્ટ 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના સિદ્ધાંત પર આ અરજીઓને ધ્યાને ન લે. એવું રજૂ કરવામાં

આવ્યું છે કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ દ્વારા જપ્ત કરવામાં આવેલી મિલકતો જે અરજદારોની એકમાત્ર માલિકીની છે તેની તપાસ મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા થઈ શકે છે. આ તબક્કે એ નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર એ ૨૫ જુદા જુદા પક્ષકારોની મિલકતો જપ્ત કરી છે જેઓ એન.એસ.ઈ.એલ. ના મોટા ડિફોલ્ટર છે. સંખ્યાબંધ થાપણદારોની રૂ. ૫૬૦૦ કરોડની જંગી રકમની ઉચાપત કરવામાં આવી છે. આવા થાપણદારો તેમજ ડિફોલ્ટરો દેશના વિવિધ શહેરો અને વિવિધ સ્થળોએ આવેલા છે. તેઓ મહારાષ્ટ્ર, આંધ્ર પ્રદેશ, રાજસ્થાન, દિલ્હી, પંજાબ, હરિયાણા અને અન્ય રાજ્યોમાં આવેલા છે. આમ, 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના સિદ્ધાંતના આધારે અરજીઓના વિષયવસ્તુના સંબંધમાં સમગ્ર વિવાદની સુનાવણી અને ન્યાયનિર્ણય સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં આવેલી કોર્ટ દ્વારા થઈ શકે છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જો વિવિધ રાજ્યોમાં જુદી જુદી કાર્યવાહી ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો જુદી જુદી કોર્ટો દ્વારા અસંગત હુકમો પસાર થવાની પૂરી શક્યતાઓ છે અને જો અરજીઓની સુનાવણી જુદી જુદી હાઇકોર્ટમાં થાય તો તમામ પક્ષકારોને અગવડતા પડવાની સંભાવના છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર આ કોર્ટ દ્વારા આ અરજીઓને ધ્યાને લેવામાં ન આવે. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જાનીએ નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) કુસુમ ઇનગોટ્સ એન્ડ એલોય્ઝ લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય ના કેસમાં, (૨૦૦૪) ૬ એસ.સી.સી. ૨૫૪ માં નોંધાયેલ.

(૨) અંબિકા ઇન્ડસ્ટ્રીઝ વિ. કમિશનર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ ના કેસમાં, (૨૦૦૭) ૬ એસ.સી.સી. ૭૬૯ માં નોંધાયેલ.

(૩) અલ્કેમિસ્ટ લિ. અને અન્ય વિ. સ્ટેટ બેન્ક ઓફ સિક્કિમ અને અન્ય ના કેસમાં, (૨૦૦૭) ૧૧ એસ.સી.સી. ૩૩૫ માં નોંધાયેલ.

(૪) મેસર્સ સ્ટર્લિંગ એગ્રો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય ના કેસમાં, એ.આઇ.આર. ૨૦૧૧ દિલ્હી ૧૭૪ માં નોંધાયેલ.

૭.૪. વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી છે કે અરજદારો દ્વારા મહત્વની હકીકતો છુપાવવાના આધાર પર અરજીઓ નામંજૂર કરવામાં આવે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદારો એક પરિવારના સભ્યો છે અને તેઓ એક જૂથનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. અરજદારોએ ચોક્કસ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવા માટે કંપનીઓ બનાવી છે અને આવી કંપનીઓ ક્લોઝલી હેલ્ડ કંપનીઓ છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર નં. ૧ આશિતા નિલેશ પટેલ શ્રી નિલેશ પટેલના પત્ની છે અને તેઓ શ્રી શંકરલાલ ગુરુની પુત્રી છે. સદર શ્રી શંકરલાલ ગુરુ વર્ષોથી એન.એસ.ઇ.એલ. ના ચેરમેન હતા. શ્રી નિલેશ પટેલ એન.કે. ગ્રુપ ઓફ કંપનીઝના ચેરમેન છે. એવો આક્ષેપ છે કે અરજદારોના પરિવારના તમામ સભ્યો અને તેમની જૂથ કંપનીઓએ શ્રી નિલેશ પટેલ અને શ્રી નિમેષ પટેલ મારફતે થાપણદારોની આશરે રૂ. ૯૩૭ કરોડની રકમની ઉચાપત કરવા માટે એન.એસ.ઇ.એલ. ના પ્લેટફોર્મનો ઉપયોગ કર્યો છે. આમ, અરજદારોએ

અરજીઓમાં ઉપરોક્ત મહત્વના પાસાઓ જાહેર કર્યા નથી અને તેથી માત્ર આ જ આધાર પર અરજીઓ નામંજૂર કરવામાં આવે.

૭.૫. ગુણદોષના આધારે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જાની એવી રજૂઆત કરશે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ, રાજ્ય સરકારને એવી મિલકતો જપ્ત કરવાની સત્તા છે જે જપ્ત કરવામાં આવેલી હોય જેથી ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ની થાપણદારો પ્રત્યેની જવાબદારી પૂરી કરી શકાય. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની માન્યતાને પડકારવામાં આવી હતી. જોકે, સુપ્રીમ કોર્ટે કે.કે. ભાસ્કરણ વિ. સ્ટેટ રિપ્રેઝન્ટેડ બાય ઇટ્સ સેક્રેટરી, તમિલનાડુ અને અન્ય ના કેસમાં, (૨૦૧૧) ૩ એસ.સી.સી. ૭૯૩ માં નોંધાયેલ, એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની બંધારણીય માન્યતાને સમર્થન આપ્યું હતું.

૭.૬. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી જાનીએ મહારાષ્ટ્ર ગવર્નમેન્ટ રૂલ્સ ઓફ બિઝનેસ ના નિયમ ૧૩ નો સંદર્ભ લીધો જે એવી જોગવાઈ કરે છે કે રાજ્ય સરકારના દરેક હુકમ અથવા દસ્તાવેજ પર સેક્રેટરી, એડિશનલ સેક્રેટરી, જોઈન્ટ સેક્રેટરી, ડેપ્યુટી સેક્રેટરી, અન્ડર સેક્રેટરી અથવા આસિસ્ટન્ટ સેક્રેટરી અથવા તે વતી વિશેષરૂપે સત્તા ધરાવતા હોય તેવા અન્ય કોઈ અધિકારીઓ દ્વારા સહી કરવામાં આવશે અને આવી સહી આવા હુકમ અથવા દસ્તાવેજના યોગ્ય પ્રમાણીકરણ તરીકે ગણવામાં આવશે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સદર રૂલ્સ ઓફ બિઝનેસ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૬૬(૨) અને (૩) હેઠળ મહારાષ્ટ્ર સરકાર દ્વારા ઘડવામાં આવ્યા છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે

વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ પર સહી કરનાર ડેપ્યુટી સેક્રેટરી આવા જાહેરનામાઓ પર સહી કરવા અને તેને જારી કરવા માટે સત્તા ધરાવતા હતા. તેથી, તેમણે રજૂઆત કરી કે આ પાસા પર અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ગેરસમજભરી છે.

૭.૭. વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી જાનીએ આગળ રજૂઆત કરી કે જો તે રાજ્યમાં કાર્યવાહીનું કારણ ઉપસ્થિત થયું હોય અથવા જ્યારે તે રાજ્યમાં પૂરતો સંબંધ હોય તો રાજ્ય વિધાનસભા એક્સ્ટ્રા ટેરિટોરિયલ અમલ ધરાવી શકે છે. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) આર.એમ.ડી. ચામરબાગવાલા ના કેસમાં (ઉપર મુજબ).

(૨) ચારુશિલા દાસી ના કેસમાં (ઉપર મુજબ).

૭.૮. વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓ આકર્ષાય છે કારણ કે એન.એસ.ઇ.એલ. એ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ના અર્થમાં ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ છે. અરજદારોની જૂથ કંપનીઓ પણ ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ છે અને તેઓ 'ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ' ની વ્યાખ્યાના માપદંડોની અંદર આવે છે. આ કંપનીઓ 'ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ' ની કસોટી સંતોષે છે. થાપણદારોને નિશ્ચિત વળતરના વચનો અને ખાતરીઓ આપવામાં આવી હતી અને તેથી કેસની હકીકતોમાં એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ યોગ્ય રીતે લાગુ કરવામાં આવ્યો છે. જ્યારે રાજ્ય સરકારને જાણવા મળ્યું કે અરજદારો અને તેમની જૂથ કંપનીઓ દ્વારા

થાપણદારોની જંગી રકમની ઉચાપત કરવામાં આવી છે, ત્યારે રાજ્ય સરકારે તમામ હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને રેકોર્ડનો અભ્યાસ કર્યા પછી, એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ પ્રદાન કરવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કર્યો હતો અને તે પણ કાયદાની યોગ્ય પ્રક્રિયાને અનુસર્યા પછી. એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ અને ૫ હેઠળ જાહેરનામાઓ/હુકમો પસાર કરતી વખતે સંતોષ નોંધવા માટે પૂરતો રેકોર્ડ ઉપલબ્ધ છે અને તેથી અરજદારો વતી એવી રજૂઆત કરવી યોગ્ય નથી કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ માઇન્ડ એપ્લાય કર્યા વિના અને કાયદાની કોઈપણ સત્તા વિના પસાર કરવામાં આવ્યા છે. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) બ્રિઝો રિયાલિટી કંપની પ્રા. લિમિટેડ વિ. આદિત્ય બિરલા ફાઇનાન્સ લિ. ના કેસમાં, ૨૦૧૪(૫) બોમ.સી.આર. ૫૭૨ માં નોંધાયેલ.

(૨) ગૌતમ ખૈતાન અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય ના કેસમાં, ૨૦૧૫(ક્રિ.એલ.જે.) ૨૧૧૨ માં નોંધાયેલ.

૭.૯. ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓને પડકારતી અરજીઓ નામંજૂર થવા પાત્ર છે. આ તબક્કે, તેમણે આગળ રજૂઆત કરી કે વિદ્વાન સિંગલ જજે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ નો કોમન હુકમ પસાર કરીને ફોરમ કન્વિનિયન્સના કારણસર અરજીઓ નામંજૂર

કરી છે. આથી, વિદ્વાન સિંગલ જજે કોઈ ભૂલ કરી નથી અને તેથી સદર હુકમને પડકારતી અપીલો પણ નામંજૂર કરવામાં આવે.

૮. સામાવાળા નં. ૧૦ માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ શરૂઆતમાં જ રજૂઆત કરી કે આ કોર્ટ 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના સિદ્ધાંત પર આ અરજીઓને ધ્યાને ન લે, કારણ કે અરજદારો અને અન્ય સમાન પરિસ્થિતિ ધરાવતા લોકોના કહેવાથી વિવિધ પાસાઓને પડકારતી ઘણી કાર્યવાહીઓ જેમાં નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષની કાર્યવાહીની માન્યતા અને અન્ય બાબતોની સાથે એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ લાગુ ન થવાના કારણસર પડકાર, બોમ્બે હાઈકોર્ટ અને મુંબઈ સ્થિત કોર્ટ સમક્ષ પડતર છે. વિદ્વાન વકીલે અરજદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અથવા અરજદારો સામે મુંબઈમાં આવેલી કોર્ટમાં દાખલ કરવામાં આવેલી વિવિધ કાર્યવાહીઓનો સંદર્ભ આપ્યો અને રજૂઆત કરી કે ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર વિચાર કરતી વખતે, જે રોકાણકારોના નાણાં ડૂબી ગયા છે તેમની સુવિધા પણ જોવી જરૂરી છે. હવે, રોકાણકારોએ કોન્ટ્રાક્ટની શરતો મુજબ દેશના વિવિધ ભાગોમાં આવેલા તમામ ૨૫ ડિફોલ્ટરો પાસેથી વસૂલાત કરવાની છે. તેથી, રોકાણકારો માટે દેશના વિવિધ ભાગોમાં વિવિધ કાર્યવાહીઓ દાખલ કરવી અનુકૂળ નથી અને તેથી આ કોર્ટ હાલની અરજીઓને ધ્યાને ન લે અને અરજદારોને બોમ્બે હાઈકોર્ટ અથવા મુંબઈ સ્થિત કોર્ટમાં મોકલવામાં આવે. આ રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) કરતાર સિંઘ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ ના કેસમાં, (૧૯૯૪) ૩ એસ.સી.સી. ૫૬૯ માં નોંધાયેલ.

(૨) કુસુમ ઇનગોટ્સ એન્ડ એલોય્ઝ લિ. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં.

(૩) મેસર્સ સ્ટર્લિંગ એગ્રો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં.

૮.૧. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી છે કે સામાવાળા નં. ૯ એન.એસ.ઇ.એલ. મુંબઈમાં આવેલી છે. ટી+૨ અને ટી+૨૫ કોન્ટ્રાક્ટ મુંબઈમાં રોકાણકારો/બ્રોકરો અને એન.એસ.ઇ.એલ. વચ્ચે તેમજ એન.એસ.ઇ.એલ. અને એન.કે.પી.એલ. જેવા સભ્યો વચ્ચે અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા. રોકાણકારોએ તેમના નાણાં મુંબઈમાં એન.એસ.ઇ.એલ. ના ખાતામાં જમા કરાવ્યા હતા, જ્યાં મુંબઈમાં ડિફોલ્ટરોના ખાતામાં નાણાં જમા થયા હતા. ભોગ બનનાર દ્વારા મુંબઈમાં ફર્સ્ટ ઈન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી સદર એફ.આઇ.આર. ની તપાસ મુંબઈ પોલીસ દ્વારા કરવામાં આવી રહી છે. તેવી જ રીતે, આવી બાબતોની તપાસ કરવા માટે નિયુક્ત કોર્ટ મુંબઈમાં છે. સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલ જપ્તીનો હુકમ મુંબઈમાં આવેલો છે. રેકોર્ડ પર રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોનો સંદર્ભ આપ્યા પછી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદી દ્વારા એ નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે કે એન.એસ.ઇ.એલ. ના બાય-લોઝ પક્ષકારો વચ્ચે ઊભા થતા કોઈપણ પ્રશ્નના સંદર્ભમાં મુંબઈની કોર્ટની હકૂમતને સીમિત અને વિશિષ્ટ રીતે મર્યાદિત કરે છે. આ તબક્કે, આગળ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે દેશના વિવિધ ભાગોમાં આવેલા તમામ ડિફોલ્ટરો મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ છે અને સમાન બાબતોના સંદર્ભમાં બોમ્બે હાઇકોર્ટ

સમક્ષ બહુવિધ કાર્યવાહીઓ પડતર છે અને છેલ્લે એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળની કાર્યવાહીઓ પણ મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ પડતર છે.

૮.૨. વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે અરજદારો પાસે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૬ અને ૭ હેઠળ અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય છે. વિદ્વાન વકીલે કલમ ૬ માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લીધો જે નિયુક્ત કોર્ટની તરફેણમાં વિશિષ્ટ હકૂમત પ્રદાન કરે છે. ત્યારબાદ, તેમણે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૧ નો સંદર્ભ આપ્યો જે નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમ સામે બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ અપીલની જોગવાઈ કરે છે. આ તબક્કે, એ નિર્દેશ કરવામાં આવે છે કે હાલમાં જપ્તી પ્રતીકાત્મક પ્રકૃતિની છે અને હજુ સંપૂર્ણ થવાની બાકી છે અને ડિફોલ્ટરો મિલકતોનો ભોગવટો કરી રહ્યા છે. ઉપરોક્ત રજૂઆતને ધ્યાનમાં રાખીને, એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે આ કોર્ટ હાલની અરજીઓને ધ્યાને ન લે.

૮.૩. ગુણદોષના આધારે, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી કે કે.કે. ભાસ્કરણ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો સાથે વંચાણમાં લેતા એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ લાગુ કરવાના ઉદ્દેશ્ય અને કારણોના સ્ટેટમેન્ટ પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ નિર્દોષ થાપણદારોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો છે અને જોકે સદર અધિનિયમ એક રાજ્ય વિધાનસભાનો કાયદો છે, તે સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ની બહાર આવેલી છેતરપિંડી આચરનાર સંસ્થાની મિલકતો જપ્ત કરવાની

કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં પ્રાદેશિક સંબંધ ધરાવે છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે તપાસ એજન્સી પાસે તપાસ દરમિયાન સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ની બહાર મિલકત જપ્ત કરવાની પ્રાદેશિક હકૂમત છે. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) જીવીકે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. અને અન્ય વિ. ઇન્કમ ટેક્સ ઓફિસર અને અન્ય ના કેસમાં, (૨૦૧૧) ૪ એસ.સી.સી. ૩૬ માં નોંધાયેલ.

(૨) સતવિન્દર કૌર વિ. સ્ટેટ (ગવર્નમેન્ટ ઓફ એન.સી.ટી. ઓફ દિલ્હી) અને અન્ય ના કેસમાં, એ.આઇ.આર. ૧૯૯૯ એસ.સી. ૩૫૯૬ માં નોંધાયેલ.

(૩) મેટકોર એલોય્ઝ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં નામદાર આંધ્ર પ્રદેશ હાઇકોર્ટનો તારીખ ૨૪.૦૧.૨૦૧૪ નો ચુકાદો.

૮.૪. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ આગળ રજૂઆત કરી કે ૩૧.૦૭.૨૦૧૩ થી ૧૨.૦૩.૨૦૧૫ સુધીના સમયગાળા દરમિયાન, જે તારીખોએ વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ બહાર પાડવામાં આવ્યા છે, વિવિધ ઘટનાઓ બની છે. વિદ્વાન વકીલે સદર સમયગાળા દરમિયાન બનેલી મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓનો સંદર્ભ લીધો અને ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ બહાર પાડનાર સામાવાળા સત્તાધિકારીએ યોગ્ય પ્રક્રિયા અનુસરી છે અને વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ સાથે ઇકોનોમિક ઓફેન્સ વિંગ, મુંબઈ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૦૯.૧૧.૨૦૧૩ ની નોટિસ વાંચતી વખતે, એવું કહી શકાય કે લેખિતમાં કારણો

નોંધવાની જરૂરિયાત અંગે પૂરતું પાલન કરવામાં આવ્યું છે. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

(૧) કમિશનર ઓફ સેલ્સ ટેક્સ, યુ.પી. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં.

(૨) આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઇન્કમ ટેક્સ વિ. રાજેશ ઝવેરી સ્ટોક બ્રોકર્સ પ્રાઈવેટ લિ. ના કેસમાં, (૨૦૦૮) ૧૪ એસ.સી.સી. ૨૦૮ માં નોંધાયેલ.

(૩) બિસ્વનાથ ભટ્ટાચાર્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય ના કેસમાં, (૨૦૧૪) ૪ એસ.સી.સી. ૩૯૨ માં નોંધાયેલ.

૮.૫. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે ટી+૨ અને ટી+૨૫ ના પેયર્ડ ટ્રાન્ઝેક્શન્સ/કોન્ટ્રાક્ટ્સમાં પ્રવેશ કરવો એ બીજું કંઈ નહીં પણ એક યોજના અથવા વ્યવસ્થા હતી જે એન.એસ.ઇ.એલ. પર કાર્યરત હતી અને એન.કે.પી.એલ. અને તેની સંબંધિત સંકળાયેલી પાર્ટીઓ એન.એસ.ઇ.એલ. પાસેથી સદર યોજના અથવા વ્યવસ્થા હેઠળ નાણાં મેળવી રહી હતી અને તેથી તેઓ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૨(ડી) ના અર્થમાં ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ છે. એ સ્પષ્ટતા કરવામાં આવે છે કે જોકે સદર ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ્સ વાસ્તવમાં કોમોડિટીઝના વેચાણ અને ખરીદીના વ્યવહાર કરતા ન હતા, પરંતુ કોમોડિટીઝના ટ્રેડિંગના બહાના હેઠળ, તેઓએ રોકાણકારોની થાપણોની ચૂકવણી કરવામાં છેતરપિંડીપૂર્વક કસૂર કરી હતી. એન.કે.પી.એલ. અને તેના જૂથે કબૂલાત કરી છે કે એન.એસ.ઇ.એલ. પરના

વ્યવહારો માત્ર નાણાકીય વ્યવહારો હતા અને ખરીદ–વેચાણના નહોતા, જે માટે એક રોકાણકારને પત્ર જારી કરીને સ્વીકાર્યું હતું જેની સાથે આવો મની–ટ્રેડ થયો હતો.

૮.૬. આ તબક્કે, વિદ્વાન વકીલે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪(૧)(ii) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લીધો છે અને "સદર ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટના સભ્ય......................ની આવી અન્ય મિલકતો" શબ્દો પર ભાર મૂક્યો છે. સદરનો સંદર્ભ આપ્યા પછી, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે સદર જોગવાઈ વ્યાપક કાર્યક્ષેત્ર પૂરી પાડે છે જેથી કંપનીના શેરહોલ્ડરની અન્ય મિલકતોને પણ જપ્તી માટે ધ્યાનમાં લઈ શકાય, ભલે તે રોકાણકારો પાસેથી એકત્રિત કરેલા નાણાંમાંથી ખરીદવામાં ન આવી હોય, જેથી સામાવાળા નં. ૧૦ જેવા રોકાણકારોને થાપણોની ચૂકવણી સરળ બની શકે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે શ્રી નિલેશ પટેલે અંગત ઉપયોગ માટે ભંડોળ ડાયવર્ટ કરવાની અને એન.કે. ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. જેવી સિસ્ટર કન્સર્ન્સ મારફતે મિલકતો મેળવવાની કબૂલાત પણ કરી છે.

૮.૭. છેલ્લે વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી કે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ માત્ર અયોગ્ય રીતે શબ્દબદ્ધ હોવાના આધાર પર અમાન્ય ઠેરવી શકાય નહીં. એવું જણાવવામાં આવ્યું છે કે જે જોવાનું છે તે સાર છે, ફોર્મ નહીં. સદર જાહેરનામાઓમાં 'ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ' શબ્દનો ઉલ્લેખ કરીને, સત્તાધિકારીના મનમાં એન.કે.પી.એલ. હતું કારણ કે અન્યથા, તેની મિલકતો જપ્ત કરી શકાઈ ન હોત. ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલે

એચ.એસ. વનકાણી અને અન્ય વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત અને અન્ય, (૨૦૧૦) ૪ એસ.સી.સી. ૩૦૧ માં નોંધાયેલ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૮.૮. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી કે હાલની અરજીઓમાં કોઈ મેરિટ નથી અને તેથી તે નામંજૂર કરવામાં આવે અને સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ ના હુકમમાં કોઈ દખલગીરી ન કરવામાં આવે અને તેથી સદર હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલો પણ નામંજૂર કરવામાં આવે.

૯. સામાવાળા નં. ૯ એન.એસ.ઇ.એલ. માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે સામાવાળા વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી.કે. જાની તેમજ વિદ્વાન વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને સમર્થન આપ્યું છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ એક સ્પેશિયલ એક્ટ છે જે નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ સદર અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ અપીલ પ્રદાન કરીને કોઈપણ વ્યથિત પક્ષકારની ફરિયાદના નિવારણ માટે સંપૂર્ણ મિકેનિઝમ પૂરું પાડે છે. વધુમાં, સદર અધિનિયમની કલમ ૧૧ હેઠળ પણ અપીલ પૂરી પાડવામાં આવે છે અને વ્યથિત પક્ષકાર હાઇકોર્ટ સમક્ષ આવી અપીલ દાખલ કરી શકે છે. આમ, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે જો અરજદારો સામાવાળા સત્તાધિકારીની કોઈપણ કાર્યવાહીથી નારાજ હોય, તો સદર અધિનિયમ હેઠળ ઉપાય પૂરો પાડવામાં આવેલ છે અને તેથી અરજદારો

પાસે અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે એ આધારે આ કોર્ટ દ્વારા હાલની અરજીઓને ધ્યાને લેવામાં ન આવે.

૯.૧. વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે એન.એસ.ઇ.એલ. ના બાય–લોઝ એક્સચેન્જના તમામ સભ્યોને લાગુ પડશે અને તેથી મુંબઈમાં આવેલી કોર્ટની હકૂમત છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સામાવાળા મુંબઈમાં આવેલા છે અને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળની કાર્યવાહી મુંબઈ ખાતે સામાવાળા સત્તાધિકારીઓ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવી હતી. સંબંધિત આરોપીઓ સામે એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી છે અને તપાસ દરમિયાન સંબંધિત સત્તાધિકારીને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓ લાગુ કરવાનું યોગ્ય લાગ્યું અને જરૂરી હુકમો/જાહેરનામાઓ બહાર પાડવામાં આવ્યા. તેથી, અરજદારો સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં આવેલી યોગ્ય કોર્ટ સમક્ષ યોગ્ય કાર્યવાહી દાખલ કરીને સદર પગલાંને પડકારી શકે છે અને તેથી આ કોર્ટ આ અરજીઓને ધ્યાને ન લે.

૯.૨. વિદ્વાન વકીલ આગળ એવી રજૂઆત કરશે કે મુંબઈની કોર્ટ, બોમ્બે હાઇકોર્ટ, બોમ્બે હાઇકોર્ટ દ્વારા રચાયેલી કમિટી અને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ ઇકોનોમિક ઓફેન્સ વિંગ સમક્ષ જે ડેઝિગ્નેટેડ સ્પેશિયલ કોર્ટ દ્વારા ચલાવવામાં આવી રહી છે, ત્યાં સિવિલ તેમજ ક્રિમિનલ વિવિધ કાર્યવાહીઓ પડતર છે. આમ, અરજદારોએ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં કોર્ટ સમક્ષ પડતર કાર્યવાહીઓમાં બિનજરૂરી અડચણ ઊભી કરવાના હેતુથી હાલની કાર્યવાહી દાખલ કરીને ખોટી રીતે આ કોર્ટની હકૂમતનો ઉપયોગ કર્યો છે અને તેથી ફોરમ

કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર, આ કોર્ટ હાલની અરજીઓને ધ્યાને ન લે. ઉપરોક્ત રજૂઆતના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠાકોરે મેસર્સ કુસુમ ઇનગોટ્સ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા અને મેસર્સ સ્ટર્લિંગ એગ્રો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં દિલ્હી હાઇકોર્ટની વિશાળ બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે.

૯.૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઠાકોરે રજૂઆત કરી કે વિદ્વાન સિંગલ જજે સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં કેસના ગુણદોષમાં ગયા વિના યોગ્ય રીતે અરજીઓ નામંજૂર કરી છે અને ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર, અરજદારોને મુંબઈની યોગ્ય કોર્ટ સમક્ષ યોગ્ય કાર્યવાહી દાખલ કરવાની છૂટ આપવામાં આવી છે. આમ, આ કોર્ટ પણ સંબંધિત અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નામંજૂર કરી શકે છે.

૧૦. સંબંધિત અરજદારો અને અપીલકર્તાઓ માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી કે.એસ. નાણાવટી અને વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી મિહિર જોશીએ પ્રત્યુત્તરમાં રજૂઆત કરી કે નિયુક્ત કોર્ટ વાદગ્રસ્ત હુકમો/જાહેરનામાઓની માન્યતા અને કાયદેસરતાના મુદ્દાની તપાસ કરી શકે નહીં. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે નિયુક્ત કોર્ટ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓના એક્સ્ટ્રા-ટેરિટોરિયલ અમલના મુદ્દા અને તે આધાર પર તેની માન્યતાની તપાસ પણ કરી શકે નહીં. આમ, જ્યારે નિયુક્ત કોર્ટ મૂળભૂત રીતે જ હકૂમતના અભાવથી પીડાય છે, ત્યારે અરજદારોને હકૂમત ન ધરાવતી કોર્ટ સમક્ષ સમર્પણ કરવા માટે મજબૂર

કરી શકાય નહીં. વિદ્વાન વકીલ એવી રજૂઆત કરશે કે નિયુક્ત કોર્ટ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ જારી કરાયેલા જાહેરનામાઓ/હુકમો પરથી તેની હકૂમત મેળવે છે અને તેથી જ્યારે કલમ ૪ હેઠળ પસાર કરાયેલ હુકમ પોતે જ કાયદાની દૃષ્ટિએ ખામીયુક્ત છે અને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ આવો હુકમ જારી કરવા માટેની પૂર્વ શરતો પૂરી કર્યા વિના છે, ત્યારે તેને હકૂમત વિનાનો કહી શકાય અને તેથી નિયુક્ત કોર્ટ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ હેઠળ હુકમ જારી કર્યા પછીના કોઈપણ વિષય માટે કોઈપણ હકૂમતનો ઉપયોગ કરી શકે નહીં. સદર રજૂઆતોના સમર્થનમાં, વિદ્વાન વકીલોએ નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

૧. શિવનાથ સિંઘ (ઉપર મુજબ) માં

૨. મેસર્સ ગંગા સરન એન્ડ સન્સ પ્રા. લિ. વિ. ઈન્કમ ટેક્સ ઓફિસર ના કેસમાં, (૧૯૮૧) ૩ એસ.સી.સી. ૧૪૩ માં નોંધાયેલ

૩. અરુણકુમાર અને અન્ય (ઉપર મુજબ) માં.

૧૦.૧. અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે આગળ રજૂઆત કરી કે વૈકલ્પિક ઉપાય એ કોઈ બાધ નથી જ્યારે ફરિયાદ કરાયેલો હુકમ સંપૂર્ણપણે હકૂમત વિનાનો હોય અથવા જ્યારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનો ભંગ થતો હોય અથવા મૂળભૂત અધિકારોના અમલ માટે હોય. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, એસ.જે.એસ. બિઝનેસ એન્ટરપ્રાઈઝીસ પ્રા. લિ. વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર,

(૨૦૦૪) ૭ એસ.સી.સી. ૧૬૬ માં નોંધાયેલ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદા પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

૧૦.૨. અરજદારો માટેના વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ રજૂઆત કરી કે આ કોર્ટ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬(૨) ના આધારે હકૂમત ધરાવે છે, કારણ કે કાર્યવાહીના કારણનો નોંધપાત્ર ભાગ આ હાઈકોર્ટની પ્રાદેશિક હકૂમતની મર્યાદામાં ઊભો થયો છે કારણ કે વાદગ્રસ્ત હુકમો/જાહેરનામાઓ દ્વારા જપ્ત કરાયેલી અરજદારોની મિલકતો ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી છે. વાદગ્રસ્ત હુકમો/જાહેરનામાઓની અસર, અમલીકરણ અને બજવણી ગુજરાત રાજ્યમાં જપ્તીના માર્ગે કરવાની છે. અરજદારો અમદાવાદના રહીશો છે અને તેથી ગુજરાતમાં તેમના મૂળભૂત તેમજ બંધારણીય અધિકારો પ્રતિકૂળ રીતે પ્રભાવિત થાય છે.

૧૦.૩. અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલે છેલ્લે રજૂઆત કરી કે ફોરમ નોન–કન્વિનિયન્સ માટેના વાંધાઓ સામાવાળા નં. ૯ અને ૧૦ તેમજ સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા ઉઠાવવામાં આવ્યા છે. જોકે, સામાવાળા નં. ૯ અને ૧૦ હાલની કાર્યવાહી માટે જરૂરી કે યોગ્ય પક્ષકાર નથી અને તેમની સામે કોઈ રાહતો માંગવામાં આવી નથી. સદર સામાવાળાઓએ સ્વેચ્છાએ અરજી કરી છે અને હાલની કાર્યવાહીમાં સામાવાળા તરીકે જોડાયા છે. તેથી, સદર સામાવાળાઓ માટે એવું કહેવું ખુલ્લું નથી કે આ કોર્ટ તેમને અનુકૂળ નથી અને અરજદારોને બોમ્બે હાઈકોર્ટમાં મોકલવા જોઈએ. આ તબક્કે, એ રજૂ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ રાજ્ય સત્તાધિકારીઓ છે અને તેથી ભારતના

બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ (૨) ને ધ્યાનમાં લેતાં રાજ્ય માટે 'ફોરમ નોન-કન્વિનિયન્સ' નો વાંધો ઉઠાવવો ખુલ્લો નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે બોમ્બે હાઇકોર્ટમાં એવી કોઈ અરજી પડતર નથી જેમાં હાલની અરજીમાં પડકારવામાં આવેલા જાહેરનામાઓ/હુકમોને કોઈના દ્વારા પડકારવામાં આવ્યા હોય. બાકી લેણાંની વસૂલાત માટે એન.એસ.ઈ.એલ. દ્વારા એન.કે.પી.એલ. અને અરજદારો સહિત અન્ય સામે દાખલ કરવામાં આવેલો માત્ર એક જ સિવિલ દાવો પડતર છે. એન.કે.પી.એલ. દ્વારા બોમ્બે હાઇકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ એક અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે. શ્રી નિલેશ પટેલ અને શ્રી નિમેષ પટેલ દ્વારા તેમની સામેની એફ.આઇ.આર. રદ કરવા માટે બોમ્બે હાઇકોર્ટમાં એક ક્વોશિંગ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે. તેથી એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે માત્ર મુંબઈમાં આવેલી કોર્ટ સમક્ષ સદર કાર્યવાહી પડતર હોવાથી, ફોરમ નોન-કન્વિનિયન્સનો સિદ્ધાંત હાલના કેસની હકીકતોમાં લાગુ કરી શકાય નહીં.

૧૦.૪. અરજદારો માટેના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે મેસર્સ સ્ટર્લિંગ એગ્રો ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં દિલ્હી હાઇકોર્ટની વિશાળ બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલો ચુકાદો કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં અને વિદ્વાન વકીલે હાલના કેસની હકીકતોને અલગ તારવવાનો પ્રયાસ કર્યો છે. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે ફોરમ નોન-કન્વિનિયન્સનો સિદ્ધાંત ત્યારે લાગુ કરી શકાય નહીં જ્યારે કાર્યવાહીના કારણનો લગભગ સમગ્ર ભાગ અથવા જ્યારે કાર્યવાહીના કારણનો નોંધપાત્ર મોટો ભાગ એવી કોર્ટની હકૂમત હેઠળ ઉપસ્થિત થાય છે જેની રિટ હકૂમતનો અરજદારો દ્વારા ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે.

૧૦.૫. આ તબક્કે, અરજદારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્ધાન વકીલે નિર્દેશ કર્યો કે સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ એ મુંબઈ સ્થિત કોર્ટ સમક્ષ કેસ ટ્રાન્સફર કરવા માટે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૩૯એ(૨) હેઠળ સુપ્રીમ કોર્ટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હતી. જોકે, સદર અરજી સુપ્રીમ કોર્ટ દ્ધારા નામંજૂર કરવામાં આવી છે અને તેથી સામાવાળા રાજ્ય માટે ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર આધાર રાખવો ખુલ્લો નથી.

૧૦.૬. વિદ્ધાન વકીલે રજૂઆત કરી કે સામાવાળાઓ દ્ધારા આક્ષેપ કર્યા મુજબ અરજદારોએ કોઈ મહત્વની હકીકત છુપાવી નથી. એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ ની રજૂઆત એવી છે કે આ કોર્ટે અરજદારોની તરફેણમાં સમાનતાવાળી વિવેકાધીન હકૂમતનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ નહીં કારણ કે અરજદારોના જૂથ અને પરિવારના સભ્યો સામે છેતરપિંડીના ગંભીર આક્ષેપો છે. જોકે, સદર દલીલ ગેરસમજભરી છે કારણ કે ઈક્વિટી કાયદાને અનુસરે છે. તેથી, જો કાયદો સ્પષ્ટ છે, તો ઈક્વિટીની કોઈ ધારણાઓ કાયદાનું સ્થાન લઈ શકે નહીં અને તેથી જ્યારે અરજીઓમાં પડકારવામાં આવેલો હુકમ પ્રથમદર્શી રીતે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા રૂલ્સ ની જોગવાઈઓની બહારનો છે, ત્યારે માત્ર ઈક્વિટીના આધારે અરજદારોને રાહતનો ઈનકાર કરી શકાય નહીં.

૧૦.૭. વિદ્ધાન વકીલે તેથી રજૂઆત કરી કે હાલની અરજીઓ મંજૂર કરવામાં આવે અને અરજીઓમાં માંગવામાં આવેલી રાહતો મંજૂર કરવામાં આવે તેમજ સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં

વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ નો હુકમ રદ કરવામાં આવે.

૧૧. અમે પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા છે. અમે રેકોર્ડ પર રજૂ કરાયેલી સામગ્રી અને પક્ષકારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે.

૧૨. સામાવાળાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે પ્રાથમિક વાંધાઓ ઉઠાવ્યા છે અને તેથી અન્ય રજૂઆતો સાથે કામ પાડતાં પહેલાં, પ્રાથમિક વાંધાઓના સંદર્ભમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો ધ્યાનમાં લેવી અને નક્કી કરવી જરૂરી છે. જો સામાવાળાઓ આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની કાર્યવાહીની ચલાવવાપાત્રતા વિશે વાંધો ઉઠાવવામાં સાચા હોય, તો અમારે કેસના ગુણદોષમાં વિગતવાર જવું જરૂરી નથી. તેથી, અમે સૌ પ્રથમ સામાવાળાઓ માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા લેવામાં આવેલા આવા પ્રાથમિક વાંધાઓની તપાસ કરવા માંગીએ છીએ.

૧૩. સામાવાળાઓએ નીચેના પ્રાથમિક વાંધાઓ લીધા છે:

(૧) આ કોર્ટ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ પ્રાદેશિક હકૂમત ધરાવતી નથી;

(૨) અરજદારો પાસે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય છે અને તેથી આ અરજીઓને ધ્યાને લેવામાં ન આવે અને અરજદારોને આવા વૈકલ્પિક ઉપાયનો લાભ લેવા માટે મુંબઈની યોગ્ય કોર્ટમાં મોકલવામાં આવે; અને

(૩) 'ફોરમ કન્વિનિયન્સ' ના સિદ્ધાંત પર આ અરજીઓને ધ્યાને લેવામાં ન આવે અને અરજદારોને સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં ફોરમ કન્વિનિયન્સ સમક્ષ કાર્યવાહી દાખલ કરવા મોકલવામાં આવે.

૧૪. પ્રથમ પ્રાથમિક વાંધો આ કોર્ટની પ્રાદેશિક હકૂમત વિશેનો છે. સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા જારી કરાયેલ તારીખ ૦૯.૧૧.૨૦૧૩ ની નોટિસ દર્શાવે છે કે એન.કે.પી.એલ. અને અન્ય અરજદારોની મિલકતો, જેની વિગતો સદર નોટિસમાં આપવામાં આવી છે, તે આ કોર્ટની પ્રાદેશિક હકૂમતની અંદર આવેલી છે. એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૪ અને ૫ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા તારીખ ૧૨.૦૩.૨૦૧૫ અને ૨૨.૦૬.૨૦૧૫ ના વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ જેના દ્વારા અરજદારોની મિલકતો જપ્ત કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે અને સામાવાળા નં. ૨ દ્વારા સંબોધવામાં આવેલ તારીખ ૦૫.૦૯.૨૦૧૫ નો પત્ર પણ સૂચવે છે કે જે મિલકતો જપ્ત કરવાની છે તે ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી છે. આમ, જ્યારે ગુજરાત રાજ્યમાં આવેલી મિલકતો જપ્ત કરવાની હોય, ત્યારે અમારો મત છે કે કાર્યવાહીના કારણનો અમુક ભાગ આ કોર્ટની પ્રાદેશિક હકૂમતની અંદર ઊભો થયો છે અને તેથી સામાવાળાઓ માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆત કે આ કોર્ટ પ્રાદેશિક હકૂમત ધરાવતી નથી તેનાથી અમે સહમત નથી. રિટ પિટિશન નં. ૩૭૦૫૬/૨૦૧૩ માં આંધ્ર પ્રદેશ હાઇકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદામાં કે જેના પર સામાવાળાઓ માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે આધાર રાખ્યો છે, તેની હકીકતો એવી છે કે મુંબઈ ખાતે નોંધાયેલી એફ.આઇ.આર. રદ કરવા માટે અરજી દાખલ કરવામાં આવી હતી.

તેથી, આંધ્ર પ્રદેશ હાઈકોર્ટે આવી અરજીને ધ્યાને લેવાની તેની પાસે કોઈ પ્રાદેશિક હકૂમત નથી તેવા આધાર પર આવી અરજી ધ્યાને લીધી ન હતી. તેથી, સદર ચુકાદો સામાવાળાઓને કોઈ સહાય કરશે નહીં.

૧૫. આગળનો પ્રાથમિક વાંધો અરજદારો પાસે અસરકારક વૈકલ્પિક વૈધાનિક ઉપાયની ઉપલબ્ધતા વિશે છે. અરજદારોએ રજૂઆત કરી છે કે જોકે અસરકારક વૈકલ્પિક વૈધાનિક ઉપાય ઉપલબ્ધ છે, છતાં અરજદારો કોઈપણ મૂળભૂત અધિકારોના અમલ માટે અથવા જ્યારે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન થતું હોય અથવા જ્યારે હુકમ અથવા કાર્યવાહી સંપૂર્ણપણે હકૂમત વિનાની હોય ત્યારે ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજી દાખલ કરીને આ કોર્ટ સમક્ષ આવી શકે છે. એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે સામાવાળા નં. ૧ પાસે વાદગ્રસ્ત જાહેરનામાઓ જારી કરવા માટે કાયદાની કોઈ સત્તા નથી અને તેથી આ કોર્ટ સમક્ષ હાલની અરજીઓ ચલાવવાપાત્ર છે. સદર રજૂઆતના સમર્થનમાં, અરજદારો માટે વિદ્વાન વકીલે વ્હર્લપૂલ કોર્પોરેશન વિ. રજિસ્ટ્રાર ઓફ ટ્રેડમાર્ક્સ, મુંબઈ, (૧૯૯૮) ૮ એસ.સી.સી. ૧ માં નોંધાયેલ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં સુપ્રીમ કોર્ટે ફકરા ૧૪, ૧૫ અને ૨૧ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

> "૧૪. બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ વિશેષાધિકારવાળી રિટ જારી કરવાની સત્તા સ્વભાવે પૂર્ણ છે અને તે બંધારણની અન્ય કોઈપણ જોગવાઈ દ્વારા મર્યાદિત નથી. આ સત્તાનો ઉપયોગ હાઈકોર્ટ દ્વારા માત્ર બંધારણના ભાગ ૩ માં સમાવિષ્ટ કોઈપણ મૂળભૂત અધિકારોના અમલ માટે હેબિયસ કોર્પસ, મેન્ડામસ, પ્રોહિબિશન, ક્વો વોરંટો અને

સર્ટિઓરારીના સ્વરૂપમાં રિટ જારી કરવા માટે જ નહીં પરંતુ અન્ય હેતુ માટે પણ કરી શકાય છે.

૧૫. બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ, હાઈકોર્ટને કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને રિટ અરજી ધ્યાને લેવાનો કે ન લેવાનો વિવેકાધિકાર છે. પરંતુ હાઈકોર્ટે પોતાની પર અમુક નિયંત્રણો લાદ્યા છે જેમાંનું એક એ છે કે જો અસરકારક અને સક્ષમ ઉપાય ઉપલબ્ધ હોય, તો હાઈકોર્ટ સામાન્ય રીતે તેની હકૂમતનો ઉપયોગ કરતી નથી. પરંતુ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા સતત એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે વૈકલ્પિક ઉપાય ઓછામાં ઓછી ત્રણ પરિસ્થિતિઓમાં અવરોધરૂપ બનતો નથી, એટલે કે, જ્યાં કોઈપણ મૂળભૂત અધિકારોના અમલ માટે રિટ અરજી દાખલ કરવામાં આવી હોય અથવા જ્યાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતનું ઉલ્લંઘન થયું હોય અથવા જ્યાં કાર્યવાહીના હુકમો સંપૂર્ણપણે હકૂમત વિનાના હોય અથવા કોઈ કાયદાની સત્તા ને પડકારવામાં આવી હોય. આ મુદ્દા પર કેસ-લોની ભરમાર છે જેથી આ ફોરેન્સિક વ્હર્લપૂલના વર્તુળને ઘટાડી શકાય, અમે બંધારણીય કાયદાના ઉત્ક્રાંતિ યુગના કેટલાક જૂના નિર્ણયો પર આધાર રાખીશું કારણ કે તે હજી પણ પ્રસ્તુત છે.

xxx xxx xxx

૨૧. આમ હોવાથી, અપીલકર્તાને જારી કરાયેલ કારણદર્શક નોટિસ સંપૂર્ણપણે હકૂમત વિનાની હતી અને કેસના સંજોગોમાં રજિસ્ટ્રાર "ટ્રિબ્યુનલ" તરીકે કામ કરવા માટે વાજબી ન હતા, તેવી રજૂઆતની તપાસ કર્યા વિના પ્રાથમિક તબક્કે જ રિટ અરજી નામંજૂર કરવાનું હાઈકોર્ટ માટે વાજબી નહોતું."

૧૬. એસ.જે.એસ. બિઝનેસ એન્ટરપ્રાઈઝીસ પ્રા. લિ. (ઉપર મુજબ) માં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફકરા ૧૪ અને ૧૫ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૧૪. એવું ધારી લઈએ કે અપીલકર્તા દ્વારા આપવામાં આવેલ ખુલાસો કે કંપનીના એક ડિરેક્ટર દ્વારા તે ડિરેક્ટરની જાણ બહાર દાવો દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો જેણે લગભગ એકસાથે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો તે માનવાલાયક નથી, તો પણ પ્રશ્ન એ રહે છે કે શું દાવો દાખલ કરવાને રિટ અરજીના ગુણદોષ પર નિકાલ માટેની ભૌતિક હકીકત કહી શકાય. અમને એવું નથી લાગતું. દાવો કરનાર માટે ઉપલબ્ધ પર્યાપ્ત અથવા યોગ્ય વૈકલ્પિક ઉપાયનું અસ્તિત્વ એ માત્ર એક એવું પરિબળ છે જે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ અરજી ધ્યાને લેતી કોર્ટ અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ રિટ જારી કરવા માટે વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવા માટે ધ્યાનમાં લેશે. પરંતુ આવા ઉપાયનું અસ્તિત્વ હાઈકોર્ટની આ બાબત સાથે સીધી રીતે કામ લેવાની હકૂમત પર અસર કરતું નથી જો તે દાખલ કરેલા સોગંદનામાના આધારે આમ કરવાની સ્થિતિમાં હોય. જોકે, જો કોઈ પક્ષકારે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હકૂમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે પહેલેથી જ વૈકલ્પિક ઉપાયનો લાભ લીધો હોય, તો કોર્ટ માટે રિટ અરજી ધ્યાને લેવી યોગ્ય રહેશે નહીં. આ નિયમ જાહેર નીતિ પર આધારિત છે પરંતુ પ્રેરક પરિબળ અન્ય કોર્ટમાં સમાંતર હકૂમતનું અસ્તિત્વ છે. પરંતુ સુપ્રીમ કોર્ટે સી.બી. ગોસૈન ભાન વિ. સ્ટેટ ઓફ ઓરિસ્સા, ૧૪ એસ.ટી.સી. ૭૬૬ ૧૯૬૩ (૨) એસ.સી.આર. ૮૭૯ માં પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે કોઈ પક્ષકારે વૈકલ્પિક ઉપાયનો લાભ લીધો હોય પરંતુ તેને આગળ ન ચલાવ્યો હોય તો તે પક્ષકાર સમાન રાહત માટે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કાર્યવાહી ચલાવી શકે છે. આ કોર્ટે એ પણ ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે કોઈ પક્ષકારે અગાઉથી જ અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઈકોર્ટમાં અરજી કરી હોય અને રાહત મેળવવામાં નિષ્ફળ ગયો હોય અને પછી સમાન રાહત માટે અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળ આ કોર્ટ સમક્ષ અરજી દાખલ કરી હોય, ત્યારે સામાન્ય રીતે કોર્ટ અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજીને ધ્યાને લેશે નહીં. પરંતુ જ્યાં સમાંતર હકૂમતમાં, હુકમ સ્પષ્ટ ન હોય અથવા બાબતનો નિકાલ કોઈ અન્ય આધાર પર કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યાં આ કોર્ટે, યોગ્ય કેસમાં,

અનુચ્છેદ ૩૨ હેઠળની અરજી ધ્યાને લીધી છે. વૈકલ્પિક ઉપાયનો લાભ લેવામાં આવ્યો હતો તેવા આધાર પર રિટ અરજી નામંજૂર કરવાને બદલે કોર્ટ પક્ષકારને એ પસંદ કરવાનું કહી શકે છે કે તે વૈકલ્પિક ઉપાય સાથે આગળ વધશે કે અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની અરજી સાથે. તેથી હકીકત એ છે કે અપીલકર્તા દ્વારા પહેલેથી જ દાખલ કરવામાં આવેલો દાવો એવી હકીકત ન હતી જેને છુપાવવાથી રિટ અરજીના ગુણદોષ પર અંતિમ નિકાલને અસર થઈ શકે.

૧૫. આ કેસમાં, કબૂલાત મુજબ અપીલકર્તાએ દાવો દાખલ કર્યાના બે અઠવાડિયા પછી દાવો પાછો ખેંચી લીધો છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો અપીલકર્તાએ માત્ર અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળના તેના ઉપાયોને અનુસરવાનું પસંદ કર્યું. હાઈકોર્ટ સમક્ષ પ્લીડિંગ્સ પણ પૂર્ણ હતા. નિઃશંકપણે, હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ વચગાળાનો હુકમ દાવો પડતર હતો ત્યારે મેળવવામાં આવ્યો હતો. પરંતુ જ્યારે રિટ અરજીની સુનાવણી થઈ ત્યાં સુધીમાં દાવો પહેલેથી જ એક વર્ષ અગાઉ પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો. જોકે અપીલકર્તા, હાઈકોર્ટના તર્ક પર, વચગાળાના હુકમનો લાભ લઈ શક્યા નહીં, પરંતુ રિટ અરજીને નામંજૂર કરવી એ યોગ્ય નહોતું જ્યારે દાવો સ્વીકૃતિપૂર્વક પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હતો, ખાસ કરીને જ્યારે આ બાબત સુનાવણી માટે તૈયાર હતી અને ગુણદોષ પર રિટ અરજી નક્કી કરવા માટે જરૂરી તમામ હકીકતો કોર્ટ સમક્ષ હતી, અને જ્યારે કોર્ટનો એવો મત નહોતો કે રિટ અરજી અન્યથા ચલાવવાપાત્ર નથી."

૧૭. રામ એન્ડ શ્યામ કંપની વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા અને અન્ય, (૧૯૮૫) ૩ એસ.સી.સી. ૨૬૭ માં નોંધાયેલ કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફકરા ૯ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૯. અમે મોટા મુદ્દા પર કામ કરીએ તે પહેલાં, મને એ દલીલને રસ્તામાંથી હટાવવા દો જેને રિટ અરજી નામંજૂર કરવામાં હાઈકોર્ટની

તરફેણ મળી હતી. વિદ્વાન સિંગલ જજ તેમજ ડિવિઝન બેન્ચે આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ વિ. જૈનસન હોઝિયરી ઈન્ડસ્ટ્રીઝ માં આ કોર્ટના અવલોકનોને યાદ કરતાં એવું અવલોકન કરીને રિટ અરજી નામંજૂર કરી હતી કે 'અરજદાર કે જેઓ બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ કોર્ટની અસાધારણ હકૂમતનો ઉપયોગ કરે છે તેણે તેના માટે ઉપલબ્ધ સામાન્ય કાયદાકીય ઉપાયો પૂરા કર્યા હોવા જોઈએ'. અમે અપ્રભાવિત રહ્યા. સામાન્ય રીતે એ સાચું છે કે કોર્ટે પોતાના ડહાપણમાં અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળની તેની હકૂમતના ઉપયોગ પર નિયંત્રણ મૂક્યું છે જ્યાં હકૂમતનો ઉપયોગ કરનાર પક્ષકાર પાસે અસરકારક, પર્યાપ્ત વૈકલ્પિક ઉપાય હોય. વધુ વખત, એ સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે જે નિયમ વૈકલ્પિક ઉપાયો ખલાસ કરવાની માંગ કરે છે તે કાયદાના નિયમ કરતાં સગવડ અને વિવેકનો નિયમ છે. કોઈ પણ સંજોગોમાં તે કોર્ટની હકૂમતને છીનવી લેતો નથી. હકીકતમાં ધ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ વિ. મોહમ્મદ નુહ માં હાઇકોર્ટ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલ ચુકાદામાં એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે, મેન્ડામસની જેમ સર્ટિઓરારીના સંબંધમાં એવો કોઈ નિયમ નથી કે તે માત્ર ત્યારે જ જળવાઈ રહેશે જ્યાં કોઈ અન્ય સમાન અસરકારક ઉપાય ન હોય. એ ખાસ સ્પષ્ટ કરવું જોઈએ કે જ્યાં ફરિયાદ કરાયેલ હુકમ કાયદાથી વિપરીત હોવાથી ગેરકાયદેસર અથવા અમાન્ય હોવાનો આક્ષેપ છે, ત્યાં તેના દ્વારા પ્રતિકૂળ અસર પામેલ વ્યક્તિની અરજી પરથી અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઇકોર્ટમાં રિટ દાખલ થઈ શકે છે અને આવી અરજીને ઉપલા અધિંકારી અથવા રાજ્ય સરકારમા અપીલ થઈ શકે છે તેવા આધાર પર નામંજૂર કરી શકાય નહીં. હકૂમત અને ગુણદોષ વચ્ચેના સુંદર તફાવતને બાજુ પર રાખીને તમામ કેસોમાં અપીલ તમામ પરિસ્થિતિઓમાં વૈકલ્પિક અસરકારક ઉપાય પૂરો પાડે છે તેમ કહી શકાય નહીં. આ કેસની હકીકતલક્ષી પરિસ્થિતિ જુઓ. સત્તાનો ઉપયોગ ઔપચારિક રીતે રૂલ્સ હેઠળ કોન્ટ્રાક્ટ આપવા માટે રચવામાં આવેલ સત્તાધિકારી દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો પરંતુ અસરકારક રીતે અને તમામ

વ્યવહારુ હેતુઓ માટે રાજ્યના મુખ્યમંત્રી દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો. તમે રાજ્યના વહીવટમાં મુખ્યમંત્રીના નિર્ણય સામે કોને અપીલ કરશો? સીઝરથી સીઝરની પત્ની સુધીની અપીલની પકડ માત્ર પોતાના હુકમ સામે પોતાની જાતને અપીલ કરવાથી વધુ સારી થઈ શકે છે. તેથી આ એવો કેસ છે જેમાં અપીલકર્તા પાસે અસરકારક વૈકલ્પિક ઉપાય હતો તેવા અસમર્થનીય આધાર પર અરજીને ફગાવી દેવામાં હાઈકોર્ટ જરાય વાજબી નહોતી. હાઈકોર્ટે પોતાની જાતને એ પ્રશ્ન પૂછ્યો ન હતો કે જ્યારે વાદગ્રસ્ત હુકમ રાજ્યના મુખ્યમંત્રીના કહેવાથી પસાર કરવામાં આવે ત્યારે કોણ રાહત આપશે. હાઈકોર્ટ કોને મુખ્યમંત્રીના નિર્ણય પર અપીલ દાખલ કરાવવા માંગતી હતી. તેનો કોઈ જવાબ નહોતો અને તે જ અન્ય કોઈ બાબત વિના હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદ કરવા માટે પૂરતું હશે."

૧૮. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પ્રસ્થાપિત કાયદાના ઉપરોક્ત સિદ્ધાંતના સંબંધમાં કોઈ વિવાદ નથી. જોકે હાલના કેસમાં એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટ હેઠળ નિમાયેલ સક્ષમ સત્તાધિકારીએ મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ જપ્ત કરાયેલી મિલકતોની યાદી દર્શાવતી અરજી અગાઉથી જ દાખલ કરી છે. નિયુક્ત કોર્ટે માલિકોને નોટિસ જારી કરી છે. અરજદારોને પણ આવી નોટિસ બજાવવામાં આવી છે. એમ.પી.આઈ.ડી. એક્ટમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, નિયુક્ત કોર્ટ પાસે જપ્તીના હુકમને હટાવવાની, તેમાં ફેરફાર કરવાની અથવા તેને કન્ફર્મ કરવાની સત્તા છે. આમ, અરજદારોની ફરિયાદને મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા સાંભળીને ન્યાયનિર્ણય કરી શકાય છે જેની સમક્ષ કાર્યવાહી પડતર છે. આ તબક્કે, એ નોંધવું પણ જરૂરી છે કે જપ્તીના હુકમની મુદત ૩૦ દિવસની હોય છે અને ત્યારબાદ તે ન્યાયિક કાર્યવાહીને આધીન બને છે જેમાં જપ્તીનો હુકમ અત્રે

ઉપર અવલોકન કર્યા મુજબ કન્ફર્મ, મોડિફાય અથવા વેકેટ કરી શકાય છે. એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૬ અને ૭ નીચે મુજબ જોગવાઈ કરે છે:

"૬.(૧) આ અધિનિયમના હેતુઓ માટે, સરકાર બોમ્બે હાઈકોર્ટના મુખ્ય ન્યાયમૂર્તીની સહમતિથી ઓફિશિયલ ગેઝેટમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને, આવા વિસ્તાર અથવા વિસ્તારો માટે અથવા આવા કેસ અથવા કેસોના વર્ગ અથવા જૂથ માટે, જે જાહેરનામામાં નિર્દિષ્ટ થઈ શકે તે મુજબ, ડિસ્ટ્રિક્ટ એન્ડ સેશન્સ જજના સંવર્ગમાં એક અથવા વધુ નિયુક્ત કોર્ટની રચના કરી શકે છે.

(૨) પ્રેસિડેન્સી ટાઉન્સ ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટ, ૧૯૦૯ અને પ્રોવિન્શિયલ ઇન્સોલ્વન્સી એક્ટ, ૧૯૨૦ હેઠળ રચવામાં આવેલ કોર્ટ સહિત કોઈપણ કોર્ટ, નિયુક્ત કોર્ટ સિવાય અન્ય કોઈપણ કોર્ટ આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ લાગુ પડતી હોય તેવી કોઈપણ બાબતના સંબંધમાં હકૂમત ધરાવશે નહીં.

(૩) અન્ય કોઈપણ કોર્ટમાં પડતર કોઈપણ કેસ કે જેને આ અધિનિયમની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે તે, આ અધિનિયમ અમલમાં આવવાની તારીખથી, નિયુક્ત કોર્ટમાં ટ્રાન્સફર થયેલો ગણાશે.

૭.(૧) કલમ ૫ હેઠળની અરજી પ્રાપ્ત થવા પર, નિયુક્ત કોર્ટ ફાઈનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ને અથવા અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને કે જેની મિલકત કલમ ૪ હેઠળ સરકાર દ્વારા સક્ષમ સત્તાધિકારીમાં જપ્ત અને નિહિત કરવામાં આવી હોય, અરજી અને સોગંદનામા સાથે નોટિસ જારી કરશે અને જો કોઈ પુરાવા નોંધાયા હોય, તો સદર એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ અથવા સદર વ્યક્તિને નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ તારીખે કારણદર્શક નોટિસ આપવા માટે બોલાવશે કે શા માટે જપ્તીનો હુકમ સંપૂર્ણ કરવામાં ન આવે.

(૨) નિયુક્ત કોર્ટ અન્ય તમામ વ્યક્તિઓને પણ આવી નોટિસ જારી કરશે, જેમને ફાઈનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ની મિલકત અથવા પેટા–કલમ (૧) હેઠળ નોટિસ જારી કરાયેલ વ્યક્તિની મિલકતમાં કોઈપણ હિત અથવા માલિકી હોવાનું રજૂ કરવામાં આવ્યું હોય અથવા તેઓ દાવો કરે તેવી શક્યતા હોય, તેવી તમામ વ્યક્તિઓને નોટિસમાં નિર્દિષ્ટ કરેલી તારીખે જ હાજર થવા અને જો તેઓ ઈચ્છે તો મિલકત અથવા તેના કોઈપણ ભાગની જપ્તી સામે એવા આધાર પર વાંધો ઉઠાવવા બોલાવશે કે તેમને આવી મિલકત અથવા તેના ભાગમાં હિત છે.

(૩) જોડાયેલ મિલકત અથવા તેના કોઈપણ ભાગમાં હિતનો દાવો કરતી કોઈપણ વ્યક્તિ, ભલે આ કલમ હેઠળ તેમને કોઈ નોટિસ બજાવવામાં આવી ન હોય, પેટા–કલમ (૪) અથવા પેટા–કલમ (૬) હેઠળ કોઈ હુકમ પસાર થતાં પહેલાં કોઈપણ સમયે નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ ઉપર જણાવ્યા મુજબ વાંધો ઉઠાવી શકે છે.

(૪) જો નિર્દિષ્ટ તારીખે અથવા તે પહેલાં કોઈ કારણ દર્શાવવામાં ન આવે અને પેટા–કલમ (૩) હેઠળ કોઈ વાંધા રજૂ ન કરવામાં આવે, તો નિયુક્ત કોર્ટ જપ્તીના હુકમને સંપૂર્ણ બનાવતો હુકમ તાત્કાલિક પસાર કરશે, અને જપ્ત કરાયેલી અસ્કયામતોની વસૂલાત માટે અને જપ્ત કરાયેલી મિલકતમાંથી મળેલા નાણાંની થાપણદારો વચ્ચે સમાન વહેંચણી માટે જરૂરી હોય તેવા નિર્દેશ જારી કરશે.

(૫) જો અગાઉ જણાવ્યા મુજબ કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવે અથવા કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવે, તો નિયુક્ત કોર્ટ તેની તપાસ કરવા માટે આગળ વધશે અને આમ કરતી વખતે, પક્ષકારોની તપાસના સંબંધમાં અને અન્ય તમામ બાબતોમાં, નિયુક્ત કોર્ટ આ અધિનિયમની જોગવાઈઓને આધીન રહીને સિવિલ પ્રોસિજર

કોડ, ૧૯૦૮ ના ઓર્ડર ૩૭ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી સમરી પ્રોસિજર ને અનુસરશે અને સદર કોડ હેઠળ દાવો સાંભળતી કોર્ટની તમામ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરશે અને વાંધો ઉઠાવનાર કોઈપણ વ્યક્તિએ એ બતાવવા માટે પુરાવા રજૂ કરવાના રહેશે કે જપ્તીની તારીખે તેને જપ્ત કરાયેલી મિલકતમાં કોઈ હિત હતું.

(૬) પેટા–કલમ (૫) હેઠળની તપાસ પછી, નિયુક્ત કોર્ટ કલમ ૪ ની પેટા–કલમ (૧) હેઠળ પસાર કરાયેલા જપ્તીના હુકમને સંપૂર્ણ બનાવતો અથવા તેમાં ફેરફાર કરતો અથવા મિલકતનો એક ભાગ જપ્તીમાંથી મુક્ત કરતો અથવા જપ્તીનો હુકમ રદ કરતો હુકમ પસાર કરશે:

પરંતુ શરત એ કે નિયુક્ત કોર્ટ એવા કોઈ હિતને જપ્તીમાંથી મુક્ત કરશે નહીં, જેનાથી તેને સંતોષ હોય કે ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ અથવા પેટા–કલમ (૧) માં ઉલ્લેખિત વ્યક્તિનું મિલકતમાં હિત છે, જ્યાં સુધી તેને એવો પણ સંતોષ ન થાય કે જપ્તી હેઠળ એવી રકમ અથવા મિલકત રહેશે જેનું મૂલ્ય સદર ફાઇનાન્શિયલ એસ્ટાબ્લિશમેન્ટ ના થાપણદારોને ચૂકવણી માટે જરૂરી મૂલ્ય કરતાં ઓછું ન હોય."

૧૯. જો કોઈપણ વ્યક્તિ નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમથી વ્યથિત હોય, તો તે એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૧ હેઠળ નિર્ધારિત સમય મર્યાદાની અંદર હાઇકોર્ટમાં અપીલ દાખલ કરી શકે છે. એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૧૧ નીચે મુજબ છે:

"૧૧. સક્ષમ સત્તાધિકારી સહિત કોઈપણ વ્યક્તિ, જો નિયુક્ત કોર્ટના હુકમથી વ્યથિત હોય, તો તે હુકમની તારીખથી સાઈઠ દિવસની અંદર હાઇકોર્ટમાં અપીલ કરી શકે છે."

૨૦. આમ, એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ પૂરા પાડવામાં આવેલ ઉપરોક્ત અસરકારક વૈકલ્પિક વૈધાનિક ઉપાયને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારો એવો મત છે કે આ આધાર પર હાલની અરજીઓને ધ્યાને લેવાની જરૂર નથી.

૨૧. સામાવાળાઓ દ્વારા લેવામાં આવેલ ત્રીજો અને મહત્વનો પ્રાથમિક વાંધો ફોરમ કન્વિનિયન્સ લાગુ કરવા બાબતે છે. સામાવાળાઓએ રજૂઆત કરી છે કે ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર, હાલની અરજીઓને આ કોર્ટ દ્વારા ધ્યાને લેવામાં ન આવે અને અરજદારોને ગુણદોષના આધારે તમામ રજૂઆતો મુંબઈની યોગ્ય કોર્ટ અથવા બોમ્બે હાઈકોર્ટ સમક્ષ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવે.

૨૨. અમે સદર રજૂઆતોની વિગતવાર તપાસ કરવા માંગીએ છીએ. જો હાલના કેસની હકીકતોની ઝીણવટપૂર્વક તપાસ કરવામાં આવે, તો એવું જાણવા મળે છે કે સામાવાળા નં. ૯ એન.એસ.ઇ.એલ. મુંબઈમાં આવેલી છે. ટી+૨ અને ટી+૨૫ કોન્ટ્રાક્ટ મુંબઈમાં રોકાણકારો/બ્રોકરો અને એન.એસ.ઇ.એલ. વચ્ચે તેમજ એન.એસ.ઇ.એલ. અને એન.કે.પી.એલ. જેવા સભ્યો વચ્ચે અમલમાં મૂકવામાં આવ્યા હતા. વધુમાં, રોકાણકારોએ તેમના નાણાં મુંબઈમાં એન.એસ.ઇ.એલ. ના ખાતામાં જમા કરાવ્યા હતા, જ્યાં નાણાં મુંબઈમાં એન.કે.પી.એલ. અને અરજદારો સહિતના ડિફોલ્ટરોના ખાતામાં જમા થયા હતા. એ નિર્વિવાદ છે કે ફર્સ્ટ ઈન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ ભોગ બનનાર દ્વારા મુંબઈમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. સદર એફ.આઇ.આર. ની તપાસ મુંબઈ પોલીસ દ્વારા કરવામાં આવી છે. તેવી જ રીતે, આવી બાબતોની તપાસ કરવા માટે નિયુક્ત કોર્ટ મુંબઈમાં છે. સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલ જપ્તીનો હુકમ મુંબઈમાં આવેલો છે. એ નોંધવું

પણ પ્રસ્તુત છે કે એન.એસ.ઇ.એલ. ના બાય-લોઝ પક્ષકારો વચ્ચે ઊભા થતા કોઈપણ પ્રશ્નના સંદર્ભમાં મુંબઈની કોર્ટની હકૂમતને વિશિષ્ટ રીતે સીમિત કરે છે. એ પણ નિર્વિવાદ છે કે તમામ ડિફોલ્ટરો દેશના વિવિધ ભાગોમાં આવેલા છે જેમના પર મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ સમક્ષ કાર્યવાહી ચાલી રહી છે.

૨૩. અરજદારોએ પોતે અરજીમાં મુંબઈની વિવિધ કોર્ટો સમક્ષ પડતર વિવિધ કાર્યવાહીઓ વિશે જણાવ્યું છે એટલે કે ઇન્ડિયન પીનલ કોડ ની કલમ ૪૦૯, ૪૬૫, ૪૬૭, ૪૬૮, ૪૭૧, ૪૭૪, ૪૭૭એ અને ૧૨૦બી અને એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની કલમ ૩ અને ૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટેની એફ.આઇ.આર. નં. ૨૧૬/૨૦૧૩ મુંબઈ ખાતે નોંધાયેલ છે. એન.કે.પી.એલ. સામે એન.એસ.ઇ.એલ. દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી આર્બિટ્રેશન કાર્યવાહી પણ મુંબઈ ખાતે શરૂ કરવામાં આવી હતી. શ્રી નિલેશ પટેલ અને શ્રી નિમેષ પટેલ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી જામીન અરજી પણ બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરવામાં આવી હતી. એ બાબતમાં કોઈ વિવાદ નથી કે એન.એસ.ઇ.એલ. એ બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ એન.કે.પી.એલ. અને અરજદારો સહિત અન્ય ૫૦ સામે રૂ. ૯૬૯.૮૯ કરોડની બાકી રકમની વસૂલાત માટે સૂટ નં. ૪૩૨/૨૦૧૫ દાખલ કર્યો છે. એ પણ નિર્વિવાદ છે કે એન.એસ.ઇ.એલ. એ બોમ્બે હાઇકોર્ટ સમક્ષ આરોપીઓ સામે દાખલ થયેલી એફ.આઇ.આર. માં એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ ની જોગવાઈઓના ઉમેરાને પડકારતી રિટ પિટિશન નં. ૧૪૦૩/૨૦૧૫ દાખલ કરી હતી. શ્રી નિલેશ પટેલ અને શ્રી નિમેષ પટેલ દ્વારા ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ સાથે વંચાણમાં લેતા કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર ની કલમ

૪૮૨ હેઠળ અન્ય એક રિટ પિટિશન (ક્રિમિનલ) નં. ૩૩૪૨/૨૦૧૪ બોમ્બે હાઈકોર્ટ સમક્ષ સદર અરજદારો પૂરતી એફ.આઈ.આર. રદ કરવા માટે દાખલ કરવામાં આવી છે અને સદર અરજી પડતર છે. અરજદારોએ તેમની અરજીમાં સ્વીકાર્યું છે કે એક મોડર્ન ઈન્ડિયાએ એન.એસ.ઈ.એલ., ફ્યુચર ટેકનોલોજીસ ઈન્ડિયા લિમિટેડ અને તેમના પ્રમોટર સહિત અન્ય સંબંધિત કંપનીઓ સામે આશરે રૂ. ૫૬૦૦ કરોડની વસૂલાત માટે સૂટ નં. ૧૭૩/૨૦૧૪ નામનો પ્રતિનિધિત્વ દાવો દાખલ કર્યો છે. સદર દાવામાં બોમ્બે હાઈકોર્ટ રૂલ્સ દ્વારા નિર્ધારિત પ્રક્રિયા હેઠળ અનેક સંસ્થાઓને ત્રાહિત પક્ષકારની નોટિસો જારી કરવામાં આવી હતી. સંબંધિત વાદીઓ અને પ્રતિવાદીઓ ત્રાહિત પક્ષકારની નોટિસ મેળવનારાઓ અને એન.એસ.ઈ.એલ. વચ્ચે થયેલા સમાધાનનો અમલ કરવા માટે ૩ સભ્યોની કમિટી બનાવવા માટે મિનિટ્સ ઓફ ઓર્ડર દ્વારા સહમતિ પર આવ્યા, જે બોમ્બે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. બોમ્બે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે તારીખ ૦૨.૦૯.૨૦૧૪ ના રોજ ૩ સભ્યોની કમિટી નીમતો હુકમ પસાર કર્યો. એન.કે.પી.એલ. એ નોટિસ ઓફ મોશન (એલ) ૨૭૪૪/૨૦૧૪ સાથે અપીલ (એલ) ૭૪૧/૨૦૧૪ દાખલ કરીને બોમ્બે હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ સદર હુકમને પડકાર્યો છે. સદર અપીલ હજુ બોમ્બે હાઈકોર્ટ સમક્ષ પડતર છે.

૨૪. નિયુક્ત કોર્ટ અને બોમ્બે હાઈકોર્ટ સહિત મુંબઈ સ્થિત કોર્ટો સમક્ષ પડતર અથવા દાખલ થયેલી ઉપરોક્ત કાર્યવાહીઓને ધ્યાનમાં લેતાં, જો પક્ષકારો માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલની રજૂઆતોની તપાસ કરવામાં આવે, તો

સામાવાળાઓનું કહેવું છે કે મુંબઈ ખાતેની નિયુક્ત કોર્ટ અથવા બોમ્બે હાઇકોર્ટ પક્ષકારો માટે વધુ અનુકૂળ ફોરમ છે કારણ કે કાર્યવાહીના કારણનો નોંધપાત્ર ભાગ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં ઊભો થયો છે. એ પણ ધ્યાનમાં રાખવું જોઈએ કે જે થાપણદારોના રૂ. ૫૬૦૦ કરોડ ડૂબી ગયા છે તે તેમજ ડિફોલ્ટરો દેશના વિવિધ શહેરો અને જુદા જુદા સ્થળોએ સ્થિત છે. સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ માટે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પી.કે. જાનીએ ખાસ ધ્યાન દોર્યું છે કે તેઓ મહારાષ્ટ્ર, આંધ્ર પ્રદેશ, પંજાબ, હરિયાણા, દિલ્હી, રાજસ્થાન અને અન્ય રાજ્યોમાં પણ સ્થિત છે. આમ, એવું રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજીના વિષયવસ્તુના સંબંધમાં સમગ્ર વિવાદની સુનાવણી અને ન્યાયનિર્ણય સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર માં આવેલી કોર્ટ દ્વારા થવો જોઈએ. એવું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું કે વિવાદનો ન્યાયનિર્ણય માત્ર એક કોર્ટ એટલે કે મહારાષ્ટ્રની કોર્ટ દ્વારા થવો જોઈએ. અન્યથા જુદી જુદી કોર્ટો દ્વારા અસંગત હુકમો પસાર થવાની સંભાવના છે જેનાથી તમામ પક્ષકારોને અગવડતા પડશે. અમને સામાવાળાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોમાં વજન જણાય છે.

૨૫. સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા વિવિધ ચુકાદાઓમાં ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંતને સમજાવવામાં આવ્યો છે અને દિલ્હી હાઇકોર્ટની વિશાળ બેન્ચે પણ સદર મુદ્દાની તપાસ કરી છે. તેથી, અમે સદર ચુકાદાઓનો સંદર્ભ લેવા માંગીએ છીએ.

૨૬. કરતાર સિંઘ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફકરા ૩૬૮(૧૭), ૪૨૬ અને ૪૨૮ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૩૬૮. ઉપરોક્ત બાબતો બંધારણીય વ્યવસ્થામાં લોકશાહી જીવનની ધબકતી ઊંચી ગતિ જાળવી રાખવા માટે છે.

(૧) XXX XXX

XXX XXX XXX

(૧૭) જોકે એવું કહી શકાય નહીં કે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ જામીન માટેની અરજી ધ્યાને લેવાની અને ૧૯૮૭ ના અધિનિયમ હેઠળના કેસોના સંબંધમાં કોઈપણ રીતે હુકમો પસાર કરવાની હાઇકોર્ટને કોઈ હકૂમત નથી, પરંતુ તે સત્તાનો ઉપયોગ કરકસરપૂર્વક થવો જોઈએ, અને તે પણ માત્ર આત્યંતિક સંજોગોમાં ભાગ્યે જ અને યોગ્ય કેસોમાં જ. પરંતુ ન્યાયિક શિસ્ત અને કોર્ટોની સૌહાર્દતા (comity of courts) ની માંગ છે કે હાઇકોર્ટોએ આવી બાબતોમાં અસાધારણ હકૂમતનો ઉપયોગ કરવાથી દૂર રહેવું જોઈએ;

XXX XXX XXX

૪૨૬. તેથી સદર અધિનિયમની યોજના પરથી સ્પષ્ટ છે કે તે હેઠળ ઉદ્‌ભવતા ગુનાઓ માત્ર નિયુક્ત કોર્ટ દ્વારા ચલાવવાપાત્ર છે અને ટ્રાયલ પડતર હોય ત્યારે કરવામાં આવેલ દોષિત ઠરાવતો હુકમ અથવા પસાર કરાયેલા હુકમો, ભલે તે અંતિમ હોય કે વચગાળાના હુકમો હોય, તેનું નિયમન સદર અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ થાય છે. તેના પર અપીલનો અધિકાર કલમ ૧૯ દ્વારા આ કોર્ટને પૂરો પાડવામાં આવ્યો છે. સદર કોડ હેઠળ કોર્ટ ઓફ સેશન અને હાઇકોર્ટ આરોપી અથવા શંકાસ્પદ વ્યક્તિની ધરપકડના તબક્કાથી મા ડીને ટ્રાયલ પૂરી થાય અથવા દોષિત ઠરાવતો હુકમ અંતિમ બને ત્યાં સુધી ફોજદારી ન્યાયના વહીવટમાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે. હાઇકોર્ટની કોર્ટ ઓફ સેશન અથવા મેજિસ્ટ્રેટ પર હકૂમત અને નિયંત્રણ હોય છે, પરંતુ સદર અધિનિયમની યોજના હેઠળ વિભાજનની એક દીવાલ છે અને હાઇકોર્ટની હકૂમતને સંપૂર્ણપણે બાકાત

રાખવામાં આવી છે. નિયુક્ત કોર્ટ એ હાઇકોર્ટના તાબા હેઠળ નથી, કે હાઈકોર્ટનું અનુચ્છેદ ૨૨૭ હેઠળ તેના પર કોઈ નિયંત્રણ અથવા દેખરેખ રાખવાની હકૂમત નથી.

XXX XXX XXX

૪૨૮. અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાઇકોર્ટ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ નિર્ણય અથવા હુકમ અથવા જારી કરાયેલ રિટ એ અનુચ્છેદ ૧૩૬ હેઠળ આ કોર્ટમાં અપીલ દ્વારા ન્યાયિક સમીક્ષાને આધીન છે જેનો વ્યાપ વિશાળ અને અનિયંત્રિત છે. તેથી, પ્રશ્ન એ છે કે શું હાઇકોર્ટ દ્વારા સદર અધિનિયમ હેઠળ આવરી લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીઓ અથવા ગુનાઓ, અથવા સમાન વ્યવહારના ભાગરૂપે આચરવામાં આવેલા અન્ય ગુનાઓ પર અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ તેની સત્તાનો ઉપયોગ કરવો યોગ્ય ગણાશે. જોકે હાઇકોર્ટની હકૂમત સદર અધિનિયમ હેઠળ સ્પષ્ટપણે બાકાત રાખવામાં આવી ન હતી, પરંતુ આવશ્યક સૂચિતાર્થ દ્વારા તે એવી રીતે ગ્રહણ પામે છે કે તેનામાં બંધારણીય સત્તાનો અભાવ ન હતો પરંતુ સહવર્તીતાના સિદ્ધાંત દ્વારા એમ થાય છે."

૨૭. કુસુમ ઇનગોટ્સ એન્ડ એલોય્ઝ લિ. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફકરા ૩૦ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"ફોરમ કન્વિનિયન્સ

૩૦. જોકે, આપણે પોતાને યાદ અપાવવું જોઈએ કે ભલે કાર્યવાહીના કારણનો નાનો ભાગ હાઇકોર્ટની પ્રાદેશિક હકૂમતની અંદર ઉપસ્થિત થતો હોય, તો પણ તે પોતે હાઇકોર્ટને ગુણદોષના આધારે બાબત નક્કી કરવા મજબૂર કરનાર નિર્ણાયક પરિબળ તરીકે ગણી શકાય નહીં. યોગ્ય કેસોમાં, કોર્ટ ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરીને પોતાની વિવેકાધીન હકૂમતનો ઉપયોગ કરવાનો ઇનકાર કરી શકે છે. (જુઓ ભગત સિંહ બગ્ગા વિ. દીવાન જગબીર સાહની, મંડલ જલાન વિ.

મદનલાલ, ભારત કોકિંગ કોલ લિમિટેડ વિ. મેસર્સ ઝરિયા ટોકીઝ એન્ડ કોલ્ડ સ્ટોરેજ પ્રા. લિ., એસ.એસ. જૈન એન્ડ કો. અને અન્ય વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, મેસર્સ ન્યુ હોરાઈઝન લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા)."

૨૮. અંબિકા ઈન્ડસ્ટ્રીઝ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, સુપ્રીમ કોર્ટે ફકરા ૩, ૪, ૧૪ અને ૪૧ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે:

"૩. અહીંના અપીલકર્તા લખનૌ ખાતે વ્યવસાય ચલાવે છે. તેની આકારણી સદર સ્થળે કરવામાં આવી હતી. જોકે, આખરે આ બાબત સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ (સેસ્ટેટ), નવી દિલ્હી સમક્ષ અપીલ નં. ઈ/૨૭૯૨/૦૨–એન.બી.સી. માં આવી હતી. સદર ટ્રિબ્યુનલ સ્ટેટ ઓફ ઉત્તર પ્રદેશ, નેશનલ કેપિટલ ટેરિટરી ઓફ દિલ્હી અને સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર ની પ્રાદેશિક હકૂમતની મર્યાદામાં ઉપસ્થિત થતા કેસોના સંદર્ભમાં હકૂમતનો ઉપયોગ કરે છે.

૪. ટ્રિબ્યુનલના સ્થળને ધ્યાનમાં રાખીને, સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એક્ટ, ૧૯૪૪ ની કલમ ૩૫જી મુજબ દિલ્હી હાઈકોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. સદર કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે બોમ્બે સ્નફ પ્રા. લિ. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા ૨૦૦૬ (૧૯૪) ઈ.એલ.ટી. ૨૬૪ માં અગાઉના ડિવિઝન બેન્ચના ચુકાદા પર આધાર રાખીને અથવા તેના આધારે એવો મત વ્યક્ત કર્યો હતો કે આ બાબતમાં તેની કોઈ પ્રાદેશિક હકૂમત નથી.

XXX XXX XXX

૧૪. વધુમાં, જ્યારે કોઈ કાયદા હેઠળ અપીલ પૂરી પાડવામાં આવે છે, ત્યારે સંસદે કોઈ એક હાઈકોર્ટ વિશે વિચાર્યું જ હશે. એ અલગ બાબત છે કે આવશ્યકતા મુજબ, ટ્રિબ્યુનલે ઘણા રાજ્યો પર હકૂમતનો ઉપયોગ કરવો પડે પરંતુ તે કોઈ તર્કને સુસંગત જણાતું નથી કે હાઈકોર્ટ સમક્ષ

અપીલની જોગવાઈ કરવા છતાં, સંસદનો ઈરાદો એવો હતો કે ટ્રિબ્યુનલના નિર્ણયથી વ્યથિત પક્ષકારની સ્વેચ્છાએ જુદી જુદી હાઈકોર્ટો સમક્ષ અપીલો દાખલ કરી શકાય.

XXX XXX XXX

૪૧. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ ના ક્લોઝ (૨) માં વપરાયેલ "કાર્યવાહીનું કારણ" શબ્દપ્રયોગને ધ્યાનમાં રાખતાં, એ નિર્વિવાદ છે કે જો તેનો એક નાનો અંશ પણ કોર્ટની હકૂમતની અંદર ઉપસ્થિત થાય છે, તો કોર્ટની આ બાબતમાં હકૂમત રહેશે, જોકે ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંતને પણ ધ્યાનમાં લેવો પડી શકે છે."

૨૯. મેસર્સ સ્ટર્લિંગ એગ્રો ઈન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, દિલ્હી હાઈકોર્ટે ફકરા ૩૧ અને ૩૨ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે અને ઠરાવ્યું છે:

"૩૧. ફોરમ કન્વિનિયન્સના ખ્યાલનો મૂળભૂત અર્થ એ છે કે કોર્ટ માટે તેની સમક્ષના તમામ પક્ષકારોની અનુકૂળતા જોવી ફરજિયાત છે. અનુકૂળતાના તેના વ્યાપ અને ક્ષેત્રમાં વધુ યોગ્ય ફોરમનું અસ્તિત્વ, તેમાં થતો ખર્ચ, વિવાદને લગતો કાયદો, વિવાદના ન્યાયી ન્યાયનિર્ણય માટે જરૂરી હોય તેવી અમુક હકીકતોની ચકાસણી અને આવા અન્ય આનુષંગિક પાસાઓનો સમાવેશ થશે. બેલેન્સ ઓફ કન્વિનિયન્સની પણ નોંધ લેવાની રહે છે. નોંધનીય છે કે, સુપ્રીમ કોર્ટે કુસુમ ઈનગોટ્સ (ઉપર મુજબ), મોસરફ હુસૈન ખાન (ઉપર મુજબ) અને અંબિકા ઈન્ડસ્ટ્રીઝ (ઉપર મુજબ) ના કેસોમાં ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંતની ઉપયોગિતા વિશે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે અને એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે કાર્યવાહીના કારણનો કોઈ ભાગ ઉપસ્થિત થવાથી હાઈકોર્ટ રિટ અરજીને ચલાવવાપાત્ર ગણીને ધ્યાને લેવા હકદાર બનશે.

૩૨. ફોરમ કન્વિનિયન્સનો સિદ્ધાંત તેના વ્યાપ અને ક્ષેત્રમાં એ ખ્યાલને સમાવે છે કે કોર્ટની હકૂમતની અંદર કાર્યવાહીનું કારણ ઉપસ્થિત થવું તે

પોતે જ કોર્ટને આ બાબત ધ્યાને લેવા માટે મજબૂર કરનાર નિર્ણાયક પરિબળ બની શકતું નથી. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ અને ૨૨૭ હેઠળ હકૂમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે, કોર્ટ ફોરમ કન્વિનિયન્સના ખ્યાલથી સંપૂર્ણપણે અજાણ રહી શકે નહીં. ન્યૂ ઈન્ડિયા એશ્યોરન્સ કો. લિ. (ઉપર મુજબ) માં ફૂલ બેન્ચે ફોરમ કન્વિનિયન્સના ખ્યાલને ધ્યાનમાં રાખ્યો નથી અને એવો મત વ્યક્ત કર્યો છે કે જો હુકમ પસાર કરનાર એપેલેટ ઓથોરિટી દિલ્હીમાં આવેલી હોય, તો દિલ્હી હાઈકોર્ટને ફોરમ કન્વિનિયન્સ તરીકે ગણવી જોઈએ. અમે સદર મત સાથે સહમત થવા અસમર્થ છીએ."

૩૦. સુપ્રીમ કોર્ટ તેમજ દિલ્હી હાઇકોર્ટની વિશાળ બેન્ચ દ્વારા આપવામાં આવેલા ઉપરોક્ત ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, જો અત્રે ઉપર ચર્ચા કરેલી હકીકતોની તપાસ કરવામાં આવે, તો અમારો એવો મત છે કે પક્ષકારોની અનુકૂળતા ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે. અનુકૂળતામાં વધુ યોગ્ય ફોરમનું અસ્તિત્વ, તેમાં થતો ખર્ચ, વિવાદને લગતો કાયદો, વિવાદના ન્યાયી ન્યાયનિર્ણય માટે જરૂરી હોય તેવી અમુક હકીકતોની ચકાસણી અને આવા અન્ય આનુષંગિક પાસાઓનો સમાવેશ થશે. અનુકૂળ સ્થળને પણ ધ્યાનમાં લેવું જરૂરી છે.

૩૧. ઉપરોક્ત ચર્ચાઓને ધ્યાનમાં રાખીને અને રેકોર્ડ પર રજૂ કરાયેલી સામગ્રીને ધ્યાનમાં લેતાં, અમારો એવો મત છે કે આ કોર્ટ માટે આ અરજીઓમાં ઉઠાવવામાં આવેલી રજૂઆતોના ગુણદોષમાં પ્રવેશ્યા વિના ફોરમ કન્વિનિયન્સના સિદ્ધાંત પર અરજદારોને તેમની સલાહ મુજબ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ નિયુક્ત કોર્ટ સહિત મહારાષ્ટ્રની યોગ્ય કોર્ટમાં મોકલવા યોગ્ય રહેશે. જોકે, અરજદારોને આવી કોર્ટ સમક્ષ આવી તમામ રજૂઆતો ઉઠાવવાની છૂટ છે. ઉપરોક્ત કારણોસર, આ

તમામ અરજીઓ ધ્યાને લેવામાં આવતી નથી. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોનો પણ, સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૬૮૯/૨૦૧૪ અને સંબંધિત મેટર્સમાં વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૪.૦૨.૨૦૧૫ ના હુકમમાં ફેરફાર કરીને અરજદારોને તેમની સલાહ મુજબ એમ.પી.આઇ.ડી. એક્ટ હેઠળ નિયુક્ત કોર્ટ સહિત મહારાષ્ટ્રની યોગ્ય કોર્ટ સમક્ષ જવાની છૂટ આપીને નિકાલ કરવામાં આવે છે. જોકે, એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે જોકે આ ચુકાદામાં પક્ષકારોની રજૂઆતો નોંધવામાં આવી છે, પરંતુ તેના ગુણદોષ પર કોઈ મત વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો નથી કારણ કે તે અન્ય કોઈ ફોરમ સમક્ષ કોઈપણ પક્ષકારોને અસર કરી શકે છે.

તદનુસાર, તમામ અરજીઓ નામંજૂર કરવામાં આવે છે, જ્યારે લેટર્સ પેટન્ટ અપીલોનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. નોટિસ ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે છે. અગાઉ મંજૂર કરાયેલ વચગાળાની રાહત પાછી ખેંચવામાં આવે છે.

(મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ આર. સુભાષ રેડ્ડી)

(ન્યાયમૂર્તિ વિપુલ એમ. પંચોલી)

ચુકાદો જાહેર કર્યા પછી, અરજદારો તરફે વિદ્વાન સિનિયર વકીલ શ્રી કે.એસ. નાણાવટીએ તેમના અસીલોને ઉપલી ફોરમ સમક્ષ જવા સક્ષમ બનાવવા માટે આ કોર્ટ દ્વારા અગાઉ આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત લંબાવવાની વિનંતી કરી છે.

કારણ કે આ કોર્ટે સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૩૬૯/૨૦૧૫ અને સંબંધિત મેટર્સમાં તારીખ ૧૦.૦૪.૨૦૧૫ ના હુકમ મારફતે અગાઉ આપવામાં આવેલી એડ-ઈન્ટરિમ રાહતને કન્ફર્મ કરી છે અને તે આજ દિન સુધી ચાલુ હોવાથી, સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૩૩૬૯/૨૦૧૫ અને સંબંધિત મેટર્સમાં પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૦.૦૪.૨૦૧૫ ના હુકમ મારફતે આપવામાં આવેલી વચગાળાની રાહત વધુ ત્રણ અઠવાડિયાના સમયગાળા માટે લંબાવવી યોગ્ય લાગે છે.

(મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ આર. સુભાષ રેડ્ડી)

(ન્યાયમૂર્તિ વિપુલ એમ. પંચોલી)

This Judgment has been translated using AI tool – SUVAS.

==

<u>અસ્વીકરણ</u>: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઇ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

<u>DISCLAIMER:</u> The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.